

СТРУНКО

Братство колишніх Вояків Першої Української Дивізії

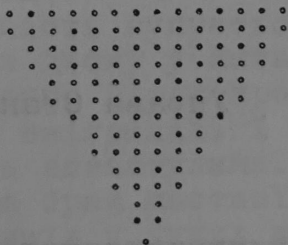
Української Національної Армії.

Станиця в Сідней, НПВ. Австралія.

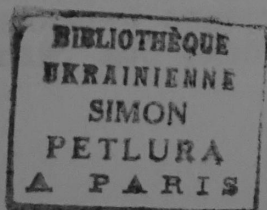
С
СТРУНКО
СТРУНКО
СТРУ
СТРУНКО
РУНКО
УНКО
СТРУНКО
СТРУНКО
О

ЗБІРНИК

МАТЕРІЯЛІВ

Левченко Зірка
і.м. Симон Петлур
а Паризь.
Вруч.
30.6.78

С Т Р У Н К О

Це збірник матеріалів виданий Управою Станиці в Сіднеї, тридцятьп'яту річницю постанови Першої Української Дивізії, Української Національної Армії, / Акт святочно проголошено у Львові, 28.4.1943 року. / і в двадцятьп'яту річницю заснування Станиці Братства кол.Вояків 1.УД.УНА. в Сіднеї, НПВ, цим способом вшанувати всіх колишніх вояків 1, Української Дивізії, які тому 35-ть років станули в ряди Дивізії, що зі зброєю в руках боротись за визволення України, за кращу долю і волю українського народу.

У 35-ті роковини постанови 1.УД. вшановуємо пам'ять усіх наших побратимів, які полягли у затяжних тяжких боях із ворогом, умерли в таборах воєннополонених, у концтаборах, на засланнях, та тих що відійшли від нас у вічність протягом минулих тридцятип'яти років, бо всі вони вистояли по лицарськи на своїй вояцькій службі для слави України.

З тієї нагоди ми щиросердечно вітаємо всіх старшин, підстаршин і вояків 1.УД.УНА.розкинутих по всьому світі, - Британії, Австралії, Канаді, ЗСА, в латинській Америці в Європі в Україні та в різних країнах і республіках поза залізною заслоною і бажаємо Вам, друзі по зброї багато щастя, здоров'я сили і витривалости в праці і служінні нашій Батьківщині Україні. Хоч нас ділять величезні простори зате міцно нас єднає велика і свята ідея - боротьба за визволення та усамостійнення України.

То ж держім високо і непохитно прапор визвольної боротьби який ми підняли 35-ть років тому, з вірою що прийде перемога.

Управа Станиці в Сіднеї.

ЗАМІСТЬ ВСТУПНОГО СЛОВА

Упорядник Збірника Документів про діяльність Станиці кол. Вояків 1-шої Української Дивізії, Української Національної Армії в Сідней, пан Степан Добровний попросив мене написати Вступне Слово до того Збірника.

Роблю це радо, хоч це нелегке завдання.

З предложених матеріалів ВШ.Читач довідається про діяльність сіднейської Станиці колишніх Дивізійників та її Управ в продовж понад 25-літнього існування, та закінчить читання, признанням за пророблену працю й зусилля в несенні доброго імені Українського Дивізійника/й українського вояка взагалі/ в країні кенгуру й братньої допомоги для ранених і непрацездатних товаришів по зброї, які залишились в Європі.

Це останнє; грошеві збірки і матеріальна і моральна допомога братам у потребі, це вияв не лише вояцької солідарності але, і то в першу чергу, це вияв братньої любови ближнього.

А це вже християнська чеснота, гідна признання і похвали наслідування і Божого благословення.

Повертатись до питання доцільності творення Дивізії 1943-1944-тих роках вважаю зайвим. Дивізія, подібно як Гайдамаки, це НЕ "П'ЯТНО" в нашій історії, але одна з її світлих сторінок чи то у визвольних боях проти ворога, чи то тепер, працюючи для тієї ж самої цілі - Визволення України.

Як колишній член Дивізії, а тепер священик, я добачую в існуванні Дивізії палець Божого Провидіння. Завдяки їй вийшло на еміграцію десять тисяч українських воїнів, які гідно несуть прапор боротьби українського народу за його віковічні права на самостійне життя у власній державі.

За останніх 100 літ, від Шевченкових часів по сьогодні, український народ пройшов величезний прогрес, майже с к о к у період. З народу гречкосіїв, /при українстві залишився "лиш хлоп і поп"/ ми стали Н а ц і є ю в поході до самостійного державного життя.

А що ту самостійність купується кров'ю синів і дочок нації, то ми дали доказ цьому у Визвольних Змаганнях, першої і другої світових воєн. Після програної, прийшлося продовжувати цю боротьбу на еміграції. І тут саме роля колишніх Дивізійників виявилась незаступима.

Щоб заступити наш брак мастної кляси - аристократії та - легальних представників у чужих країнах, Боже Провидіння вивело на еміграцію тисячі українського люду, щоб він своєю наявною присутністю і працею сказав світові; "чиї ми діти, ким і за що закуті", щоб прославити добре ім'я У к р а ї н и , і боронити його перед фалшивими оскаржуваннями нашої боротьби зі сторони наших ворогів, щоб здобувати приятелів нашої

визвольній справі, щоб передати дітям нашим українські національні й релігійні цінності, які ми встигли винести з України, а які ворог так немилосердно і систематично нищить в Україні, щоб молитись за кращу долю нашого нескореного народу.

Оце ми всі, а в тому й колишні Вояки 1-шої Дивізії, уявимо з надією що наша боротьба на полі бою і наша праця зусилля сьогодні не підуть на марне, що прийде день Воскресіння, що "встане Україна, світ правди засвітить і помоляться на волі невольничі діти"!

Колишні Вояки 1-шої Української Дивізії, УНА., напевно матимуть у тім всенациональнім тріумфі часточку заслуги, вдячності і признання цілого українського народу!

о.І.Шевців.

огдан БОРА

М Е М Е Н Т О

Мементом грізним б'є доба на сполох
Народе, начувайсь, вартуй!
Громадь набої, динаміт і порох,
Свій дух для подвигу гартуй!

Щоб у момент, коли впаде на Креза
Огненний меч і зойкнуть дні,
Ти твердо став на світових терезах,
Вже не окрадений у сні!

Зори, шикуйся, не здавайся втомі
Хай з вєж не сходять вартові,
Щоб у кожную мить на поклик їх знайомий,
Повстали мертві і живі!

П Р И С Я Г А

Воєнків 1. УД - УНА, введена в квітні 1945 року.

Присягаю Всемогучому Богові перед Святою Його Євангелією та животворящим Хрестом, не шкодуючи ні життя ні здоров'я - скрізь та повсяк-час під Українським Національним Прапором боротися зі зброєю в руках за свій Народ і свою Батьківщину Україну. Свідомий великої відповідальності присягаю як воєк Українського Національного Війська виконувати всі накази - своїх начальників слухняно й беззастережно, а службові доручення триматиму в таємниці. Так нехай мені в цьому допоможе Бог і Пречиста Мати, амінь.

Присягаю на Український Національний Прапор, не шкодуючи ні життя ні здоров'я, скрізь і повсяк-час зі зброєю в руках боротися за Український Народ та за свою Батьківщину Україну. Свідомий великої відповідальності, присягаю як воєк Українського Національного Війська виконувати всі накази своїх начальників слухняно й беззастережно, службові доручення триматиму в таємниці.

∴

МАРШ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ

(Слова, Микола Угрин-Безгрішний.)

(Музика, о. д-ра І.Музички.)

Дивізіє, гей рідна мати,
Новітня Січ ти є для нас.
І треба, треба тебе знати,
Чого від нас жадає час!

Москва лютує в Україні,
Руйнує палить все кругом.
Вмирають діти на руїні,
Сумує Київ над Дніпром!

Ти сонцем будеш в Україні,
Вогненним сонцем, стрільче знай.
Мени ворожі чорні тіні,
У щасті знайдеш рідний край!

Дивізіє, - зростає же в силу,
І буде безсмертна у боях.
Згадай Шевченкову могилу,
Не знайде місця в тобі страх!

/Написано в Нойгамері 1944 року./

визвольній справі, щоб передати дітям нашим українські національні й релігійні цінності, які ми встигли винести з України, а які ворог так немилосердно і систематично нищить в Україні, щоб молитись за кращу долю нашого нескореного народу.

Оце ми всі, а в тому й колишні Вояки 1-шої Дивізії, робимо з надією що наша боротьба на полі бою і наша праця зусилля сьогодні не підуть на марне, що прийде день Воскресіння, що "встане Україна, світ правди засвітить і помолят на волі невольничі діти"!

Колишні Вояки 1-шої Української Дивізії, УНА., напевно тимуть у тім всенародній тріумфі часточку заслуги, відносності і признання цілого українського народу!

о.І.Шевців.

Богдан БОРА

М Е М Е Н Т О

Мементом грізним б'є доба на сполох

Народе, начувайсь, вартуй!

Громадь набої, динаміт і порох,

Свій дух для подвигу гартуй!

Щоб у момент, коли впаде на Креза

Огненний меч і зойкнуть дні,

Ти твердо став на світових терезах,

Вже не окрадений у сні!

Зори, шикуйся, не здавайся втомі

Хай з веж не сходять вартові,

Щоб у кожну мить на поклик їх знайомий,

Повстали мертві і живі!

П Р И С Я Г А

Вояків 1. УД - УНА, введена в квітні 1945 року.

Присягаю Всемогучому Богові перед Святою Його Євангелією та Животворящим Хрестом, не шкодуючи ні життя ні здоров'я - скрізь та повсяк-час під Українським Національним Прапором боротися зі зброєю в руках за свій Народ і свою Батьківщину Україну. Свідомий великої відповідальности присягаю як вояк Українського Національного Війська виконувати всі накази - своїх начальників слухняно й беззастережно, а службові доручення триматиму в таємниці. Так нехай мені в цьому допоможе Бог і Пречиста Мати, амінь.

Присягаю на Український Національний Прапор, не шкодуючи ні життя ні здоров'я, скрізь і повсяк-час зі зброєю в руках боротися за Український Народ та за свою Батьківщину Україну. Свідомий великої відповідальности, прсягаю як вояк Українського Національного Війська виконувати всі накази своїх начальників слухняно й беззастережно, службові доручення триматиму в таємниці.

...

МАРШ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ

(Слова, Микола Угрин-Безгрішний.)

(Музика, о. д-ра І.Музички.)

Дивізіє, гей рідна мати,
Новітня Січ ти є для нас.
І треба, треба тебе знати,
Чого від нас жадає час!

Москва лютує в Україні,
Руйнує палить все кругом.
Вмирають діти на руїні,
Сумує Київ над Дніпром!

Ти сонцем будеш в Україні,
Вогненним сонцем, стрільче знай.
Мени ворожі чорні тіні,
У щасті знайдеш рідний край!

Дивізіє, - зростає же в силу,
І буде безсмертна у боях.
Згадай Шевченкову могилу,
Не знайде місця в тобі страх!

/Написано в Нойгамері 1944 року./

Б.Бора

В І Р Ю

Вірю у силу твою, Україно,
Вірю, що кат не покорить тебе,
Вірю і дивлюсь в майбутнє спокійно
Дивлюсь холодно в обличчя судьби.

Вірю, до стіп не поклонися хану,
Ласки у нього не будеш благать,
Ні, Україно! Я вірю в хвилину,
Вірю, тобі ще поклониться кат!

Вірю, що ти не заломишся в змагу.
Серце в огні перетопиш на сталь.
Вірю в очайдушність, відвагу,
В душу твою - сонцеясний хрусталь.

Вірю, що ти крізь пожарища, попіл
Кроком відмірюєш путь до мети,
Що, на багнети в останнім окопі
Будеш, я вірю, побідником ти!

Вірю у силу твою, Україно,
В джерело крові і віри без дна.
Вірю і дивлюсь в майбутнє спокійно,
Знаю, що будеш Соборна, Вільна!

Ріміні, 22.7.1946.

Олекса Веретенченко

Н Ю К Т Ю Р Н

Палало небо і земля, і води,
ми падали і знову йшли на бій...
Коли в ночі пригадую походи -
не віриться, що й досі я живий.

Шаліє дощ,... Дванадцята пробила...
Важкі вітри гойдають явори,
і все мені ввижається могила,
де я лежу обличчям догори.

У ТРИДЦЯТЬ П'ЯТУ РІЧНИЦЮ
ПОСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ.

Рішення українського проводу творити власну збройну силу в часі великих історичних подій, сорокових років, які змінили політичне обличчя Європи, вимагає хоч-би короткого пояснення для українських читачів молодого покоління.

Перед другою світовою війною український народ був гноблений, російською комуністичною імперією на сході, а на заході ворожими державами, які провадили асиміляційну політику. Між тими окупантами українських земель була тільки одна різниця, а саме; За сталінською залізною заслоною наш нарід нічого не знав про близькі світові події, тоді коли українці на заході були переконані в неминучість війни.

Ці переконання базувались на фактах глибоких політичних розходжень між Англією і Францією та Гітлером, відносно повороту до Німеччини польського поморя і Данцінга, які здобула Польща, після першої світової війни.

Західня преса інформувала про велику розбудову німецьких збройних сил, зокрема про летунські і танкові формації.

Помимо таємних німецьких дій, українці в Західній Україні довідалися про формування в Німеччині, українських курнів, "Нахтігаль" і "Роланд", що ввійшли в склад німецької дивізії.

З повищим фактом були пов'язані надії українського національного руху, на можливу допомогу Німеччини для української справи, бо Німеччина не виявляла ворожого відношення до українського національного руху.

В 1938 року німецькі війська, без боротьби обсадили Чехословаччину в наслідком чого було проголошено незалежність Закарпатської України. Кождий свідомий українець радів, очікуючи дальшого розвитку подій з надією про краще майбутнє, нашого народу. На жаль наша радість була короткою, а надії на допомогу Німеччини не здійснились, бо Гітлер подарував Закарпатську Україну, Мадярщині, та порадив українцям визнати це факт насильства. Полилась кров Січовиків, і тут український нарід пізнав дійсні пляни Гітлера і його третого "Райху."

Дальші події в Європі, розвивались блискавично. Війна Польщею в 1939 році, закінчилась поділом Польщі між Німеччиною і Москвою, а ця остання окупувала Волинь і Галичину.

Зудар між двома загарбниками був неминучий і наступив в 1941 році. Кожда тоталітарна війна часто кінчається з непередбаченим вислідом. Так було після першої світової війни, яка закінчилась революцією в Росії й Німеччині, тож ново вродилась серед українського народу надія на краще майбутнє.

Чергові спроби українських провідників започаткувати дії з Німеччиною не мали успіхів. Окуповані українські

лі були поділені на губернаторства третього "Райху".

Мілітарні перемоги німецької армії на заході і сході за-
певняли Гітлера, що його "Нова Європа" постане без допомоги
поневолених народів східної Європи. На окупованих теренах
було дозволено організувати українцям повітові і окружні до-
помогові Комітети. Спроба українських націоналістів у Льво-
ві і Києві перебрати політичну владу, були здушені.

Провідники тої акції опинились в концетраційних таборах.
Переведено масові арешти серед студентства і молоді. Обидва,
куріні "Нахтігаль" й "Ролянд" були розформовані. Такий стан
тривав в Україні аж до капітуляції 6-тої німецької армії,
під Сталінградом. Одночасно розгорілась партизанська війна
в запіллях німецької армії. Німецька армія втратила понад
один мільйон вояків та 9.400 одиниць панцерної зброї й вели-
ку кількість гармат. Прийшла поразка німецьких військ в Афри-
ці, а альянтські повітряні сили руйнували промисловість "Рай-
ху". Провідні українські діячі, розважаючи повищу ситуацію
рішили мати вишколену військову силу, яка моглаб охоронити
нарід у випадку послаблення обох противників, й перед хао-
сом можливої революції. Мало хто передбачав, що західні аль-
янти дадуть таку матеріальну допомогу, Советському Союзові,
що вможливить йому вийти переможцем у тій війні.

Щойно після війни виявилось, що від червня 1941 року до
квітня 1944 року, Злучені Штати Америки, доставили Советсько-
му Союзові, 6.430 літаків, 3.734 танки, 10 винищувачів мін,
94 кораблів, 210.000 автомашин, 3.000 протилетунських гармат,
23.000.000 метрів сукна, 2.000.000 опон для автомашин, 476.000
тон нафти, 99.000 тон алюмінію, 184.000 тон міді, 42.000 тон
цинку, 6.500 тон ніклю, 1.500.000 тон сталі, 20.000 різнорід-
них машин, 17.000 мотоциклів, 999.000.000 набоїв, 22.000.000
гарматніх стрілен, 88.000 тон стрільного пороху, 245.000 поле-
вих телефонів, 5.500.000 пар взуття й машинового устаткуван-
ня на суму 257.000.000 д. В тому самому часі Англія доставчи-
ла 5.800 літаків, 4.292 танки, 12 винищувачів мін, 108.000,
тон гуми, 35.000 тон алюмінію, 33.000 тон міді, 29.000 тон бля-
хи і 28.000 тон свинцю. Канада доставчила 1.188 танків, 842
панцерні вози, около 1.000.000 гарматніх стрілен, 36.000 тон
алюмінію, та 208.000 тон пшениці і інших харчів.

Тільки завдяки такій велетенській допомозі, Советський
Союз міг мати перевагу над виснаженими німецькими військами.

Концепцію творення українських збройних сил підтримував
Український Центральний Комітет, що його очолював відомий
проф. Володимир Кубійович. На Конференції яка відбулась 18-го
квітня 1943 року у Львові з участю, голів Окружних Комітетів
і членів Військової Управи, проф. В. Кубійович, на світлюючи то-
дішню політичну ситуацію, підкреслив konieczність творення вій-

ськової формації, бо тоді ми включаємось у боротьбу проти московського комунізму не як безіменні, входимо на політичну арену, хоч у скромній формі, рятуємо себе фізично, створюючи кадри для української армії.

Ведучи пертрактації з німцями в справі дивізії, прф. В. Кубійович мав на думці низку конкретних користей, які могли б бути досягнені завдяки створенню дивізії.

Можна злагіднити політичний режим у Генеральній Губернії супроти українців, здобути становища в адміністрації краю, та господарські і культурні полегші.

Перед створенням дивізії Український Центральний Комітет поставив німецькій владі наступні вимоги;

Амністія для українських політичних в'язнів, Унезалежнення Української Допоміжної Поліції від німецької поліції.

Передачу пресових видавництв в Галичині в українські руки. Полегші для українських робітників вивезених на працю до Німеччини. Поширити права набору до дивізії в цілій Німеччині та про ступневе вилучення з різних німецьких формацій українців та перенесення їх до дивізії.

Тільки тому що німецькі мілітарні поразки були на всіх фронтах, вони погодились на творення української дивізії, але вони не вірили в українську щирість. Належить однак згадати про Львівського Губернатора д-ра Вехтера, він багато доложив старань підчас пертрактацій в користь Дивізії. Він також утримував контакт з Дивізією як вона була на фронті.

Треба також підкреслити що між українцями не було одностигідності відносно доцільності творення Дивізії.

Опоненти висували важкі аргументи проти Дивізії, бо вона творилась пізно, без жодних політичних концесій для українців. Переважала однак думка; Неодмінно і необхідно здобути зброю та навчитись нею володіти.

Першим збірним пунктом для рекрутів був табір біля міста Дембіца, /Польща/ де відбувався повний військовий вишкіл рекрута. Бувші українські старшини відсилались до перевишколу в різні міста Німеччини, або до окупованих країн в залежності від роду зброї. Пізніше поділено рекрутів на групи - які відізнали для відповідного вишколу.

В кінці 1943 року перевезено решту рекрутів з Дембіци до зимових військових бльоків в Нойгамері, Німеччина. Після закінчення фахового вишколу, всі частини з'їхались до Нойгамеру де відбулось остаточне формування Дивізії.

Вояки Дивізії відбули добрий і фаховий вишкіл й вона могла б бути добрим кадром для формування чергових українських дивізій, на жаль на те вже не було часу. Після відбуття дивізіонних маневрів вона була приділена на фронтовий відтинок в Галичині, про що було домовлено з німецькою владою, що, -

Дивізія може бути взята до бою тільки на східньому фронті проти большевиків. Згідно з наказом Дивізія мала обсадити відтинок фронту на Підкарпатті.

В перших днях липня 1944 року, Команда Дивізії отримала наказ про виїзд на фронт. Коли перший транспорт прибув до міста Львова, команда Дивізії отримала другий наказ, згідно якого була скерована під Броди. Про зміну першого н а к а з у кружляли різні версії та здогади; чому властиво змінено фронтовий відтинок на Підкарпаттю?

Прибувши до Ожидова, Дивізія ввійшла у склад 13 Корпусу, як резерва, бо корпус вже не мав жодних резервних частин.

Кілька днів пізніше Дивізія зайняла дуже не вигідну позицію для оборони, яку залишили німецькі з'єднання, відійшовши в резерву. На відтинку того фронту большевицька команда планувала велику офензиву, ціллю якої було захоплення Західної України. Там було кинуте дві великі оперативні групи, одна в напрямку Броди-Красне-Львів, а друга Тернопіль-Золочів та Львів. Разом це були чотири танкові армії, три кінні дивізії і двадцять піхотних дивізій, та десять дивізій у резерві.

Ці дві офензивні групи мали разом 1800 танків.

Німці мали на відтинку Броди-Красне-Львів тільки два танкові корпуси, та два піхотні, разом з резервою - 17-дивізій, без допомоги летунських з'єднань. Маючи таку перевагу, большевики проломили фронт і оточили 13 корпус у бродському котлі. Після десятиденного оборонного бою, корпус був розгромлений. Українська Дивізія понесла великі втрати бо ввійшла в бойову акцію маючи одинадцять тисяч вояків, а після очайдушного прориву з оточення заледве вийшло 1500 вояків. Правдою є що невідомо скільки попало в полон, а скільки перейшло до Української Повстанської Армії.

Рештки відходили в напрямі Турка-Самбір-Ужгород до Нойгамеру де і розпочалась організація другої дивізії. В часі вишколу 2-га Дивізія була переведена на Словаччину поборювати там червону партизанку, які були скинуті на Словаччину із советських літаків. Перебуваючи на Словаччині українське воєнство мало дружні взаємовідносини з вояками і населенням, тієї країни. Це були найкращі дні пережиті дивізіійниками в тій гостинній країні.

Тим часом советські війська посунулись на захід й Дивізія була короткий час в боротьбі з югославянськими партизанами, а згодом була перекинута до Австрії, щоб закрити прогалину що створилась між першою і шостою німецькими арміями на відтинку Гляхенберг-Фельдбах. Цю прогалину боронили полки, 9-тий, 30-тий, і 31-ший, а запасний полк залишився в районі Гойч - Ланберг, де мав сутички з тітовськими комуністами.

Дивізія перебувала на тому відтинку фронту аж до капітуляції Німеччини. Ще перед капітуляцією, в кінці квітня 1945р. до Дивізії прибув генерал-поручник Павло Шандрук, як головний командир УНА., і голова Українського Національного Комітету, та перевів присягу Дивізії на вірність Українському - Народові. Третій "Райх" переживав свої останні дні свого - славного минулого, блискучих перемог на всіх фронтах, бо вже 6-го травня 1945 року конференція шефів штабу у командира 2-го СС панцирного корпусу, на якій вирішено відв'язатись - на цілому большевицькому фронті від бойових акцій, а наступного дня перейти на територію зайняту західними альянтами.

Відійшовши з фронтових позицій, Дивізія була спрямована в околиці міста Шпіталь, які були під контролем англійських військ, а звідтіля перекинуто автомашинами до Італії, в місцевість що носить назву Белярія. В листопаді тогож року дивізійники перейшли до зимового табору в Ріміні.

В Італії Дивізія перебувала до кінця травня 1947 року а дивізійники були там трактовані як ворожі вояки, що добро вільно перейшли на сторону англійських військ, тобто як інтернований ворожий персонал.

В травні 1947 року Дивізія була перевезена до Англії, де вже дивізійників трактували як військово полонених й були звільнені на початку 1949 року.

В час перебування дивізійників в Італії і Англії, частина українського громадянства на еміграції, відреклась від - будь яких контактів з дивізійниками, бо та частина української еміграційної спільноти трактувала вояків Дивізії - коляборантами, спричинюючи велику моральну кривду ідейній українській молоді, яка жертвувала добровільно своє молоде життя для боротьби за кращу долю свого народу.

З перспективи минулих декад, ментальність кожної людини лагідніше й питання доцільності творення українських збройних одиниць в часі другої світової війни було предметом вини думок в українській пресі, еміграційних видавництвах.

В наслідок вини тих думок, знято з дивізійників слово "коляборант". Сьогодні у вільному світі, колишні вояки Дивізії користуються повною пошаною серед української спільноти займавши в багатьох випадках провідні місця в громадсько культурній і організаційній праці.

С.Яськевич.

Богдан ЛЕПКИЙ

НАПИС НА СТІМЕЦЬКИХ МОГИЛАХ

Лежимо у гробах при дорозі,
Де за волю боролись і впали.
Браття! Знайте що ми не в тривозі,
Лиш спокійно і гордо вмирали.

Браття! Знайте що ми не просили,
Ані ласки в кого, ні пощади,
Лиш боролись, поки стало сили,
Це говоримо вам для розради.
Нам не жаль ні життя молодого,
Що лягло мов той квіт під косою,
Ані мрій, ні кохання палкого,
Що взяли ми в могилу з собою.

Нам не жаль, бо лягли ми за діло,
Гідне жертви життя і кохання,
"За Україну душу і тіло" -
Ми не даром співали з-зарання.
Тож не жалуйте нас, не ридайте,
(По нас тужить калина у лузі...)
Ви з шляху не зійдіть і вважайте,
Щоб леміш не заржавів у плузі.

Щоб шляхи не покрились тернами,
Щоб пощерблені мури не впали,
Щоб наш ворог не сміявся над нами,
Що ми даром так славно вмирали.

...

Коли гасне папіроса,
кажуть, тому є причина:
знай, скучає за матросом
мати, жінка чи дівчина.

Ех, я знаю, хто скучає..
Знаю добре, де причина..
Там, де стебла молочаю
нахилилися під тином,
там, де вапнянії гори
степ-рівнину набігають,
а густі синяві зорі
спокій твій оберігають.

Не тужи ж мені так часто:
до розлуки ми привикли..
Та цигарка знову гасне,
знов сірник мій іскри сипле...

(О.Ф.) 1946.

Богдан БОРА

Т И І Д Е Ш

Через Крути, Базар, через Броди -
Через трупи, пожари і кров
Простелилась дорога, народе,
Під залізом вояцьких підков.

І хоч знаєш -доба неласкава,
А роки - це багнетів стерня,
Ти ідеш - тобі ніч не цікава,
Бо ти сином райдужного дня.

Ти ідеш. І не сам ти з собою.
Побіч тебе нащадки і діди.
Їхній голос говорить з тобою,
Кожна думка з їх серця іде.

Ти ідеш. Кожда скиба для тебе,
Зачаклована кров'ю скрижаль,
Скрізь вітає тебе синє небо
І напоєна славою даль.

Ти ідеш. Навіть з кулею в лобі,
Ти співаєш про радість життя,
Бо безсмертя замкнулося в тобі,
Наче правда в Христові уста!

І Голгота тебе не лякає,
І безсиле для тебе "Разпни"...
Третій день недалеко. Світає.
Небосхил пахне щастям весни.

(З книги "Моя доба")

Сотник І.К.Гвоздик,

У 35-ту РІЧНИЦЮ
ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ, УНА.

Вже, здається, минуло досить багато часу, щоб можна було з його перспективи подивитися на багатий подіями 1943-й рік. Можливо, за нами замалий відтинок часу для надання остаточної оцінки подіям, але він уже достатній, щоб дати їм, об'єктивні зариси. Однак я цього робити не буду. Хочеться радше кинути жмут думок у минуле та майбутнє й так вивершити проблематику цієї статті.

То ж вдивлятимусь очима в те минуле, зокрема в зусилля української дивізії "Галичина" та українських політичних і тріотів із перспективи часу, який відділяє нас від 1943 року.

На початку слід відмітити, що акт творення Дивізії, був явищем особливого значення. Не сміємо забувати того, що рік 1943-й в Україні взагалі, а в Галичині зокрема, мав у собі такі елементи і прикмети, які гідні не лише більшої уваги, але наголошення яких стає сьогодні конечним, особливо в публікаціях про Україну чужими мовами.

Для підтвердження цієї думки досить звернути увагу на той факт, що ворожа пропаганда намагається всіми силами, намагається вперто показати українську дивізію "Галичина" та цілу українську акцію, як таку, що здібна до коляборації, бунтів, ребелій чи навіть організованих повстань, але яка не має в собі достатньої кількості доосередніх, конструктивних суспільно-організаційних та військових сил.

Розгляньмо це питання докладніше.

Ще перед початком другої світової війни могло здаватися, що знову надійшов час для полагодження української справи. Про таку можливість саме тоді німці почали балакати між собою і, наприклад, у німецькому офіціозі "Дойче-Україне-Цайтунг" деякі автори, зокрема автор статті "Цваймаль Україне Політік", референт шкільництва і пропаганди Пффафенрот, за тупали думку, що в 1918 році німці, програвши на Заході, вса таки могли закріпити ґрунт за собою на Сході, якби вели відповідну політику. Автор згаданої статті стверджував фальшивість цієї політики, яку він називав "Брот-Політік" і пропонував заступити її успішною, під назвою "Махт-Політік".

Тим часом плани і практика нацистської Німеччини в роки другої світової війни виказали, що ця сама Німеччина прямує до поневолення цілої Європи та загарбання України, на світі "Лебенсraum" для винищення українців і поселення на її території німців. Саме і тому часі Україна опинилася під жаклами.

вим терором націонал-соціалістичного режиму.

В обличчі великих людських і матеріальних утрат частина активної української молоді зняла збройне повстання проти нових окупантів, загаль населення очікував тієї хвилини, коли можна буде скинути нестерпне загарбницьке ярмо.

В кінці 1942 й на початку 1943 років стало ясно, що ця хвилина зближається. Ситуація на всіх фронтах із цілою певністю стверджувала, що німці не досягнуть намічених ними цілей і тотальної перемоги не здобудуть.

Неминуча програма Німеччини у другій світовій війні унаслідок таких фактів;

1) У травні 1942 року почалися систематичні налети альянського летунства на територію Німеччини й чимраз то більше прибирали на інтенсивності. Альянти безапеляційно запанували в повітрі, руйнували німецькі міста й нищили мілітарний потенціал, а що, може, найважливіше, заломлювали моральний стан людності.

2) 26-го жовтня 1942 року розпочалася сильна альянська офензива в Африці під Ель-Алямайн, яка у продовж 92, днів відкинула німців із під брам Олександрії аж до Тріполі.

3) 8-го листопада 1942 року потужні американсько-британські формації висадилися в Північній Африці, на території Французького Альжіру, затіснили перстень довкола африканського корпусу маршала Роммеля й наслідком цього ліквідували німецько-італійський фронт в Африці.

4) А вже 2-го лютого 1943 року під Сталінградом скапітулювала шоста німецька армія генерала Павлюса, й це стало початком безперервного відвороту німців із Советського Союзу.

Такою була загальна ситуація на фронтах, а на Сході найважливішим ставало питання, хто в кінці залишиться паном ситуації? Чи переможуть большевики, чи, може, у зв'язку з послабленням німецької сили, створиться вакуум, що принесе можливість українській справі, подібні до тих, які в 1917 році існували? Чи, може, німці, не вигравши на Заході, залишаться організуючим чинником на Сході?

Занепокоєна створеною ситуацією німецька окупаційна влада в березні 1943 року звернулася до провідних західноукраїнських кіл із пропозицією створення української збройної одиниці-дивізії для боротьби з большевизмом. Своєї пропозиції вона не пов'язувала із жодними політичними передумовами в наслідок чого українська сторона опинилася перед дуже важкою проблемою, як має поставитися до цієї справи.

Кінець-кінцем, після детального її перегляду, українські провідні кола прийняли німецьку пропозицію, керуючись, перш, за все ідейними мотивами.

Можна було припускати, що а) або Німеччина в остаточному

випадку досягне можливість заключення миру у своїх етнографічних кордонах і тим самим залишить поневолені державні роди їх власній долі, або б) вона ставитиме опір далі до кінці під ударами воєнних сил альянтів розпадеться, залиши за собою хаос, передусім у Східній Європі.

В першому випадку українська збройна одиниця була подана як зв'язок Української Національної Армії, для здійснення найвищого народного ідеалу - відновлення і закріплення Незалежної Української Держави, подібно як це було наприкінці першої світової війни.

Служба молоді в рядах цієї військової формації була для рою нагодою для легального і взірцевого вишколу.

У другому випадку нам, українцям, треба було збройної формації для оборони народного майна перед знищенням і вбунтом зі сторони відступаючих німецьких мародерів, та, для оборони краю перед еventуальним хаосом революції.

Було вирішено, що в такому випадку українська збройна ла віддасть себе в розпорядження західніх альянтів.

Тому в провідних українських політичних колах запало рішення нав'язати негайний конспіративний контакт із цим альянтами.

З вище-сказаного видно, що коли дійшло до організації візії, то український нарід ані не поділяв політично-прогномових ідей окупанта, ані не думав допомагати йому в його згарбницьких плянах підбою Європи, а тим самим і закріпачення власної країни та перетворення її в німецьку колонію.

Тож із німцями не було заключено ніякого політичного договору, більше того, провідні українські кола рішуче застергли собі, що українські формації в жодному випадку не мають бути вживані в боях проти західніх альянтів.

Якби були передумови практичної сторінки, творення Дивізії. Його попередив успішний рейд відділу советських партизан під проводом Ковпака, який перейшов цілу Україну аж до Капат і цим сильно підірвав престиж німецьких збройних сил і очах українського громадянства.

Одночасно скріпилася партизанська акція українців проти німців і здобула собі симпатії серед українського населення зокрема серед молоді. Німецька адміністрація намагалася діяти конівськими методами привернути свій авторитет і застосовувала жадликий терор, а Гештапо за надрібнішу причину палили оселі мирного українського населення й переводило прилюдні екзекуції по селах і містах тих осіб, які були запідозрені в симпатіях до Української Повстанської Армії.

Через те над українським народом поновно нависла загроза фізичного винищення людей і повної ліквідації решток українського легального життя. Це по перше.

По д р у г е, німці переводили масові лови людей до примусової праці на зброєневих фабриках у Німеччині, що було рівнозначне із загибелю від виснаження або від бомб в польових налетах альянтської авіації.

По т р е т ь о, треба згадати і про те, що по всій Україні німці практикували примусовий набір нашої молоді до німецької армії, а зокрема до зброї СС. На терені Західної України ця акція набрала масових форм із початком 1944 року.

Так німці примушували нашу молодь гинути під чужими прапорами й за чужі, ворожі нам інтереси в розпорощенні по різних німецьких формаціях.

Це були розумні мотиви, що їх також прийняли за свої широкі маси українського народу. Поштовхом до цього були рівнож його прикрі досвіди за большевицької окупації Західної України в 1939 - 1941 роках. Сюди належали ліквідація всіх, українських народніх партій, знищення всіх основних вільностей людини, як свобода віри, слова, преси, організацій, тощо масова депортація на Сибір, переважно без суду, визначніших церковних, політичних та громадських діячів і взагалі видатних громадян, велика кількість яких загинула з рук НКВД.

Не без впливу на це становище були також загальновідомі й подібні події в окупованих Советським Союзом державах демократичного світу - Латвії, Естонії, і Литви, що притягали до себе співчуття всього культурного людства.

Для повного розуміння тодішніх настроїв українських мас вистачить порівняти теперішнє положення згаданих народів - або тих, які зараз перебувають лише під протекторатом СРСР, румунського, чехословацького, болгарського, мадярського, чи польського й т.д. Тому на підтвердження нуртування цих мотивів серед провідних українських кіл, українські маси, одночасно вбачали в організації Дивізії зв'язок Української Народньої Армії для самооборони і здійснення у слушну хвилину державних ідеалів.

Не інакше дивилися на цю справу дивізійні добровільці, серед яких були вже літні старшини, учасники першої світової війни й духовники. Вони виявили великий патріотизм, зголошувались до Дивізії без голосної політичної програми, без національних прапорів і т.д., лише на те, щоб дістати зброю в руки, і в надії що прийде відповідний час, який уможливить їм служіння рідній справі. Це була їхня самотня програма, яка унагляждалася в широко відомому кличі: "Українська молодь бери в руки зброю, коли тобі її дають!"

На практиці такі міркування виявилися правильними, бо із хвилиною організації Дивізії припинилися переслідування й винищення українських мас, а молодь на протязі цілого року солідно вишколювалась у військовій справі.

Був би неправильним вислів, що німецька сторона не зда ла собі справи з тієї ситуації. Навпаки, виходило так, це почин підтримувала - по її власних словах - тільки місце німецька адміністрація, бо німецька верхівка ставилася, т до такого "експерименту" неохоче і з недовір'ям.

Найкращим доказом того був факт, що;

а) В німецькій центральній пресі майже не було згадки,, п творення Української Дивізії, тоді коли інші дрібні різно ціональні формації оздувалися до великих розмірів;

б) Командний склад Української Дивізії основно прочищував з українців - їм залишали найвище становища комендантів с тень. До тогож назва Дивізії була германізована, що викли ло велике огірчення серед вояків і такі їхні ворожі настр до німців, що стає дивно, як не дійшло до загального бунт

Але не обійшлося без поодиноких інцидентів, таких,напр лад, як перехід деяких відділів до українських партизанів

Українські добровільці зголошувалися виразно до Україн кої Дивізії. У зв'язку з цим, перед німцями ставилися вим ги чисто українського характеру цієї формації, тобто, ная ности українських військових одностроїв, національних від нак, присяги на Українську Державу, української команди, українських прапорів і т.д. Але німці після доконаного ф ту від усього цього відмовилися. Вони покликалися то на р гіональний характер добровільців,то на міжнародне право,я не дозволяє носити військових одностроїв невоюючої держави то на ще якісь причини. Зате приділення Дивізії до зброї пояснювали прийнятим у них свого часу звичаєм включати в . ви СС всі чужонаціональні легіони.

Зі сказаного виходить, що Українську Дивізію приділили до зброї СС проти волі українського народу. Це, очевидно, ло тільки формальне підпорядкування нашої Дивізії верховн: команді СС, куди вступали німецькі добровільці на основі : партійної приналежності й нацистської минувшини.

Щож торкається українських добровільців, то вони не ті ки не мали у своїй минувшині ніякого найменшого зв'язку з партіно-нацистською програмою, але і підчас своєї служби і Дивізії, як регулярній українській військовій одиниці, не і ли на совісті ані одного вчинку, що порушував би націонал ну гідність або суперечив обов'язуючим міжнароднім закона

Відношення німців до того питання і всі зовнішні познал лише підтверджують цей беззаперечний факт у слідуючих наг лядних точках;

1) У склад німецьких есесів могли входити народи лише, тільки лише германської приналежності, як, наприклад, норве ці, голландці, вальони і їм подібні.

2) Воякам Української Дивізії не вільно було носити,,

есесівських відзнак на ковнірі уніформи для відрізнєння їх від справжніх есесів.

3) Українська Дивізія носила офіційну назву "14 Ваффен - Гренадір Дівізіон дер Ваффен СС", а не як німецькі "СС-Дівізіон". Так само німецький стрілець, підстаршина чи старшина мали офіційні назви, "СС - Манн", "СС - Унтерфюрер" "СС-Оберліна" і т.д., натомість нашим воюкам, підстаршинам і старшинам прислужувало право називатися тільки "Ваффен Гренадір", "Ваффен Унтерфюрер", "Ваффен Оберфюрер", тощо.

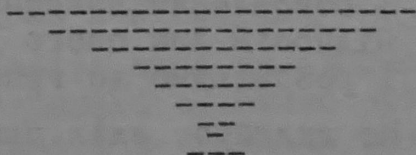
4) А вже самий факт, що Українська Дивізія мала у своєму складі духовників-капеланів, тільки зайвий раз підтверджує її окремішність від німецьких есесів, які у своїх формаціях не мали польових духовників, бо їхня програма позначалася - протирелігійним і протихристиянським наставленням.

Виникає питання, як же сталося так, що наша Дивізія, перейшла до західних альянтів? Це було достосування до постанови провідних українських політичних кіл із 1943 року, про наві'язання контакту з цими альянтами. Тому ще в місяці лютому 1945 року було рішено за всяку ціну стягнути Дивізію, з мадярського фронту, перебрати її команду в українські руки і при першій же нагоді пробитися силою на сторону західних альянтів. Виконання цієї постанови спершу вдалося добитися без участі в боях, перенесенням Дивізії до Клягенфурту в Австрії. Згодом, у місяці квітні 1945 року, досягнуто того, що команду над українськими збройними силами перебрав український генерал-поручник Павло Шандрук, старшина Генерального - Штабу, який брав участь у боях проти німців у рядах польської армії на початку другої світової війни, в 1939 році.

Перебравши команду, він провів присягу Дивізії на вірність Українській Державі і її народові, а потім негайно приступив до переговорів із головною командою альянтських сил у місті Віллях про переведення Дивізії на їхню сторону.

На таку пропозицію британці дали свою згоду, внаслідок чого згаданий перехід Української Дивізії відбувся проти волі німецького командування, ще перед капітуляцією Німеччини.

З такого становища треба розглядати роль і появу Першої Української Дивізії, УНА., в західно-альянтському полоні.

Богдан Лепкий

...:...

Не хилляйте вділ прапора,
Лиш держіть його високо!
І не знайте, що покора,
Страх нікчемний, думка хвора;
Хоч слізми заходить око -

Не хилляйте вділ прапора,
Лиш держіть його високо!
По камінню, по болоті
Йдіть невпинно, без вагання!
Хоч лише купаємось у поті,
Не ставайте у роботі
Від світання до світання.
По камінню по болоті
Йдіть певпинно, без вагання!

Мас берег кожне море,
А по бурі йде погода.
Хто борбу веде - поборе
Хто терпить лиш - тому горе.
Шкода сліз терпіння шкода...
Мас берег кожне море,
А по бурі йде погода!

Хоч поборе ворог тіло,
Але духа він не зможе.
Поки серце не змарніло
Йдім до бою гордо, сміло,
"Ще не вмерла" так нам, Боже,
Хоч поборе ворог тіло,
Але духа він не зможе!

Підносім лиш свого духа
І розпалюймо до грани.
Хоч звалить нас завірюха,
Нарід обновиється з духа
І оновлений повстане...
Підносім лиш свого духа,
І розпалюймо до грани!

Не хилляйте вділ прапора,
Лиш держіть його високо!
І не знайте, що покора,
Страх нікчемний, думка хвора;
Хоч слізми заходить око -
Не хилляйте вділ прапора,
Лиш держіть його високо!

...

О. Лисяк

МИ ПОВЕРНЕМОСЬ!

Далека Ти, а близька і єдина,
о, Батьківщино, в зелені степів,
Донбасу шахти, Київ, верховина
і найдорожче в світі місто - Львів!

Ми від Тебе відходимо з боями
і ми в боях повернемося знов!
Задзвенить наш залізний крок шляхами,
заговорить в цей день і сталь і кров!

Вкрились могилами простори
за верх Говерлі і за Чорне море,
І Броди бачили нас в бою,
Дивізія віддала кров свою.

Із хмародерних міст, з лісів Канади,
з замрячених британських островів
Зійдемося знов в дивізії, й бригади,
і Ти почуєш наш у марші спів.

Ми від Тебе відходили з боями,
і повернемося в боях знов!
Вже дзвенить наш залізний крок шляхами,
вже знову промовляє сталь і кров!

...:...

Клим ПОЛІЩУК

НА ВИГНАННІ

Навіть в скривавленім горі,
навіть в розпачну годину,
будемо вірити в зорі,
будемо йти безупину...

Навіть тоді, як здолають,
стримано стиснемо зуби, -
сильні в борні не ридають,
душним нема самозгуби...

...:...

НІМЕЧЧИНА КАПІТУЛУЄ!

Штаб нашої Дивізії перебував у Фелькермаркеті, Австрія, там і стояв Запасний Полк,. Дивізія перебувала на передовій лінії фронту під Фельдбахом.

Дня 7-го травня 1945 року рано в ранці зайшов до мене окопи поручник і повідомив, "по радіо подано до відома що днем 9-го травня 1945, година 0.01, Німеччина капітулює"..

Ця несподівана вістка мене дуже збентежила. В голові заміло, покотилась думка за думкою, війна кінчається, ворог за няв майже всю східню Європу, а ми нічого не досягнули.

Я, як і всі українські вояки пішли воювати щоб визволити нашу Батьківщину і наш нарід, та здобути Незалежну Українську Державу. Капітуляція дощенту розгромлює всі наші мрії надії.. В одну мить я був на моїх ногах і запитав поручника а якже далі буде? Поручник із заклопотанням відповів, "що наш генерал Фрайтаг з нашими старшинами рішили що тут Дивізія мусить залишити фронт найпізніше ранком 8-го травня."

Питаю далі, а куди піде наша Дивізія? Поручник високого росту, нахилився до мене і шепнув мені до вуха, "наш генерал вже має зв'язки з альянтами і Дивізія піде на захід на зустріч альянтам". Генерал Фрайтаг, стягаючи нашу Дивізію з фронту, залишає тільки артилерію завданням якої було здержувати наступ большевиків так довго аж всі частини Дивізії зможуть залишити фронтову лінію. Колони Дивізії у відвороті розтянулись на кілька кілометрів, поспішаючи на захід в повнім боєвому поготівлі. Штаб нашої Дивізії їхав разом.

По дорозі до Юденбургу большевицькі легкі танки зробили наскок з міста Бруку і спричинили розподіл Дивізії на дві частини. Цей наскок обійшовся нам двома убитими а 11 було поранених. Більша частина Дивізії попрямувала на Сен Вейт, там Віллях і там була інтернована англійцями.

Менша частина попрямувала на Тамсвег і там була інтернована американцями. Малі втрати треба завдячувати гористому і густо покритому лісом терені. В цей момент багато вояків було відбито від своїх частин і кождий з них сам шукав виходу з положення. Я особисто подався на вершини гір, і, блукаючи по полонинах мав щастя зустрітись з іншими нашими вояками. Від тоді ми тримались всі разом маючи доволі добру машину зброю для оборони на всякий випадок. Так нам довелося, андрувати в день і в ночі, страждаючи голодом і холодом.

Харчів зовсім було не можливо роздобути, за винятком убитого коня, і мені здається що ми прямо надлюдськими зусиллями добрали до міста Шпіталь, де знаходився збірний табір.

Щойно там я побачив як тисячі вояків здавали зброю,, скидаючи її на величезні купи, і щойно тоді пішов мені холодний

дрож поза шкіру. Тяжко було розлучатись зі зброєю на яку ми всі покладали стільки віри і надій.

Кожного дня прибували вояки до табору, а з табору нас відвозили до Італії, в околиці міста Белярія. Там у Белярії було приблизно десять тисяч наших вояків, які були розташовані на полі табором під голим небом, на якому росла пшениця. За вийнятком однієї хати де зберігались харчі, на цьому полі не було жодної іншої будови. Щастям було те що у деяких місцях ріс виноград і під ним ми крились від дощу і заховували під листям свою мізерну пайку харчів від разючого італійського сонця. Щоб вигідніше було спати під голим небом ми виривали пшеницю і вживали її як підстилку, щоб хоч трошечки зм'якшити наше "ліжко". Щасливішими були ті, що зберегли дещо з військового одягу для прикриття себе під час холодної ночі.

Мене призначено до запасного полка, а його полковником - був Сава Яскевич. Таборове життя і обставини були там доволі тяжкими. Харчування погане, бо окрім зіпсутого гороху, та сухарів а при тому поганій воді, нам нічого більше не давали.

Найгіршою з обставин було те, що большевики і тут нам докучали своєю агітацією повороту на "родину". Були випадки що дехто з стрільців подався на їхню агітацію і перейшов до переходового большевицького табору, однак довго місця там не загрили, тікаючи хто куди міг. Де кому вдалося назад прибути до нашого табору. Ця агітаційна боротьба тревала доволі довго і не раз большевицьким посіпакам прийшлося одержувати гарного "гостинця" у виді засохлої груді землі, і врешті вони залишили нас в спокої. Комендант нашого табору генерал Крат зі своїми старшинами всякими способами старались поліпшити і улегшити наше таборове життя. Весь табір почував себе зовсім вигідніше і спокійніше після генеральної так званої дезинфекції зробленої англійцями, тоді ми визбулись нашого таборового ворога, "клятих насікомих", і вони до нас вже більше не загощали. Пізньою осінню 1945 року нас перевезли до табору в Ріміні. Там ми вже застали готові шатра до нашої розпорядимості. Умовини нашого життя змінились на краще, однак, обставини серед нашого вояцтва не сприяли покращанню.

Генерал Крат був насильно вивезений зі старшими старшинами до інтернаціонального табору, а командування табором перебрав майор Сава Яскевич. Почалось що так скажу нове життя.

Затруднювано вояцтво у самому таборі і поза його межами, а це сприяло піднесенням на душі, бо вбивало ту немилосердну таборову монотонність. Англійці приїздили і забирали вояків до праці далеко поза огорожею табору, і такі робітники одержували додатковий харчевий приділ, отже тим способом вже можна було дещо відпустити для інших при допомозі існуючого табо

рового базару який почав процвітати. Наші ремісники починали виробляти свої вироби, і чого там не було!

В тому часі повернув з інтернаціонального табору до нас го полковник Р. Долинський і перебрав команду табору. Однак з ростом матеріального добробуту, ширився якийсь не розгаданий що так скажу внутрішній неспокій, ламалась стара вояцька цілість на якісь там відламки, здається що "політичної" краски, а все це разом створювало напругу і суматоху, заміни між старшинами і стрільцями, зависло марево взаємної пошани над нашим табором.

Шукаючи розв'язки і придушення так званого "соломяного гни" англійська команда звернулася до мого полкового, майора С. Яскевича з наказом перебрати знову командування та загостити всі суперечні непорозуміння, включно з татарськими і голосами що вперто кружляли по нашому таборі.

Майор С. Яскевич без вагання перебрав табір, чи вірніше командування табором на свої широкі плечі. Новий командант протягом короткого часу зі своєю притаманною вмілістю напав на всі ці таборіві непорозуміння і недотягнення.

Постарався для кожного знайти якесь заняття в таборі, поза його межами. І ось наступила цілковита зміна. Протягом короткого часу в таборі побудовано дві церкви, католицьку православну, а якжеж, театр і багато бараків для приміщення таборовиків. До найголовніших треба зачислити такі організування наших шкіл і різних курсів, де таборовики могли поглиблювати свої знання в різних ділянках та засвоїти собі і здібностям якийсь улюблений фах.

У тому виді іспити здавали, учні середньої школи, -матури шофери, фризієри, агрономи, кухарі. Постав Театральний гурток який працював на повну пару. Організувався хор "Бурлака" і спортивні дружини, таборова лікарня і два часописи, "Життя в таборі" і "Оса" останній гумору і сатири.

Наспів 1947 рік, можна сміло і без пересади твердити, що завдяки майорові С. Яскевичеві, табір у тодішніх умовах життя стояв на високому рівні і був прикладом для інших таборів. залишився таким до самого кінця. Командант все і всюди давав зусиль, підтримував вояцтво на душі, потішав "що наші права рушається" що незадовго виїдемо, однак куди, ?, тогачто з нас не знав, і взагалі не було відомо що з нами зроблять ті що були панамі нашої не завидної долі.

Минали дні за днями, таборове життя розвивалося в своїх обмежених границях, і ось одного ранку, того незабутнього, в цьому житті ранку, попливла по таборі вістка що виїжджаємо. Я негайно побіг що було сили на таборовий майдан там знаходився театр, а там гучномовці гуділи, повідомляючи про

те що 1,2, і 3, полки виїжджають до Шотляндії. Готуйсь у до рогу! З радощів я не знав чи стою на землі чи у повітрі, під скакуючи з надмірної втіхи. І ось очікуваний день виїзду.

Цілий табір зібрався коло брами табору щоб попрощати тут нашого командира і друзів по зброї у нову незнану дорогу.

Грімко залунала пісня, "Слава, слава батьку наш ми з Тобою йдем до бою, підемо всі враз"!

На протязі одного місяця вивезли останніх, а табір в Ріміні залишився німим свідком нашої доби.

ПАТ.

ДІЯЛЬНІСТЬ СТАНИЦІ

БРАТСТВА КОЛИШНІХ ВОЯКІВ 1.УД.УНА.В СІДНЕЇ, АВСТРАЛІЯ.

Згідно Протоколів Загальних Зборів.

Збережені Протоколи виявляють що оснування Станиці Братства колишніх Вояків 1.УД.УНА. в Сіднеї попередили слідуючі факти: Поміщене оголошення в часописі "Вільна Думка" -число 48/177/ з дня 14.12.1952 року вживаючи колишніх вояків 1.УД.УНА. прибути на основуючі сходини. Сходини інформативно-основуючого характеру відбулись 12 грудня 1952 року в приміщенні Українського Народнього Дому, при 51 Пітт Стріт, Редферн Нова Південна Валія. Присутніх було дванадцять колишніх вояків 1.УД.УНА., з поміж котрих вибрано так званий тоді Підготовчий Комітет для скликання Загальних Зборів, а дату намічено на день 4-го січня 1953 року. В склад згаданого Комітету ввійшли панове: Тарас Гут, Северин Паучок, Юрій Голобродський.

Комітетові припоручено: а) виготовити статут, в) помістити в часописі /гляди "Вільна Думка" ч.50/179/29.12.1952/ -оголошення про Основуючі Загальні Збори, г) подбати про відповідне приміщення для Загальних Зборів. В рахунок витрат присутні добровільними датками зложили, один фунт вісімнадцять шілінгів і шість пенів. З наведеної суми покрито рахунок, за вживання приміщення в сумі сім шілінгів і шість пенів, а залишену різницю перебрав на переховання пан Тарас Гут, аж до часу вибору скарбника Загальними Зборами.

ОСНОВУЮЧІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ.

Братства колишніх Вояків 1.УД.УНА. відбулись дня четвертого січня 1953 року в приміщенні Українського Народнього Дому, при 51 Пітт Стріт, Редферн, НПВ., початок о 6-тій годині, по полудні. Присутніх шіснадцять колишніх вояків 1.УД.УНА., -

привітав голова Підготовчого Комітету хорунжий Тарас Гут, і
голосуючи вступне слово, про доцільність оснування Станиці

На Предсідника Основуючих Зборів покликано одноголосно
Тараса Гута, а Юрія Голобродського на секретаря. Основуючі
Збори прийняли Статут так званої Корпорації Українських Ко
батантів, знаний під назвою "Листопад" як тимчасовий, дода
чи замітку що назва звучатиме: "Братство колишніх Вояків
1.УД.УНА.Станиця в Сідней", і зобов'язуватиме так довго пок
одержимо справжній Статут від Головної Управи Братства кол
Вояків 1.УД.УНА., з осідком в Мюнхені, Західня Німеччина.

Предсідник Зборів відчитав деякі уривки з історії, 1.УД.
УНА., і Братства з календарця Українського Вояка, виданого
Головною Управою. Присутній отець доктор Петро Дячишин по
снів і доповнив, що Перша Українська Дивізія УКРАЇНСЬКОЇ НА
ЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ, офіційно здалась у полон шойно у 1947 роц
тобто в день вступу нашого вояцтва на англійський паропла
для перевозу з табору в Ріміні до Англії. На заторкнене п
тання "дезертирства" отець др.П.Дячишин сказав: "До дезерти
рів зачисляємо тих, хто складав присягу Українській Націон
альній Армії і такої не додержав, а не того чи тих вояків
Українців що були змушені обставинами складати таку присягу
чужій нам армії." Вибір Управи Станиці попередив внесок п
няти отця др.Петра Дячишина в почесні члени Станиці, а ді
гий внесок, проф.Павла Лопату. Обидва внески одобрено загаль
ними оплесками До Управи Станиці, згідно тимчасового Стату
ту, одноголосно вибрано: на голову – Тараса Гута, а на заміс
ника голови Водимира Сєранта, на головного контрольного Сер
рина Паучка, а суддею Степана Добровного. Згідно Статуту, і
гайно кооптовано на секретаря Юрія Голобродського, на ска
ника Ореста Майку. Висоту членських вкладок устійнено; оди
шілінг місячно. Намічено план праці: відзначування річни
бою під Бродами, поширювання журналу "Вісті" органу Головної
Управи Братства, кольпортером якого являвся С.Добровний, до
мога інвалідам, співпраця з існуючими Станицями, Братства і
Австралії, з Головною Управою та братніми організаціями на
тутешньому терені. Збори закінчено хвилинною мовчанкою в і
шану поляглих друзів під Бродами і Фельдбахом.

ПЕРШІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Братства колишніх Вояків 1.УД.УНА., відбуто дня 4.4.1954
в приміщенні Українського Народнього Дому, при 51 Пітт Стр.
Редферн, НПВ. Початок Загальних Зборів о третій годині піс
полудня. Збори відкрив уступаючий голова Станиці – хорунжий
Тарас Гут. Він привітав чотирнадцять присутніх членів Стані

ці і гостей і заявив, що Збори вестимуться за справжнім Статутом Братства колишніх Вояків 1.УД.УНА., який одержано від Головної Управи Братства з осідком в Мюнхені. На Предсідника Загальних Зборів покликано майора Саву Яскевича, а на секретаря Степана Добровного. Уступаючий голова, звітуючи, зокрема підчеркнув що з причин від нас незалежних відмічення річниці бою під Бородами не відбулось. Це дало нагоду секретареві Станиці внести резигнацію, так що Управа від 1-го серпня 53 року працювала без секретаря. Відчитано повністю надісланий Статут Братства кол. Вояків 1.УД.УНА., який прийнято без змін і приступлено до вибору нової Управи, до якої одноголосно були вибрані: інж. Володимир Клос – голова, Володимир Серант – секретар. З поміж наміченої програми праці, найважливішою з точок було відмічення 10-тої річниці бою під Бородами.

Присутній на Зборах представник СУК, пан Іван Любчик намагався переконати про доцільність вступати в члени СУК, однак знайшов відсіч від пана В. Серанта, "Перш за все давайте наладнаємо і впорядкуємось у власній хаті, а щойно тоді подумаємо про дальші наші кроки." На закінчення Зборів нововибраний голова заявив що доложить всіх зусиль, щоб спільними силами виправдати існування нашої Станиці.

ДРУГІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Станиці Братства кол. Вояків 1.УД.УНА., в Сідней – відбулись дня 1-го травня 1955, у приміщенні Українського Народного Дому, при 51 Пітт Стріт, Редферн, НПВ, в третій годині по полудні. Загальні Збори відкрив уступаючий голова Станиці інж. В. Клос вояцьким привітом і попросив вибрати Предсідника Зборів. Збори одноголосно покликали на Предсідника хору Тараса Гута, а Григорія Панасюка на секретаря.

Відчитано привіти: від Крайової Управи Братства кол. вояків 1.УД.УНА., в Астралії, від Осередку Спілки Української Молоді в Сідней, і від колишнього вояка з терену міста Кебери, Чеслава Міщука. Реферат під наголовком "Про йде н и й ш л я х" відчитав С. Добровний. Зборам пропонується затвердження двадцятьять новопринятих Управою членів, а і свідчить що праця продовжалась послідовно.

Уступаючий голова, звітуючи, підчеркнув, що поза так звану внутрішню організаційного характеру працю, успішно відзначено 10-ліття бою під Бородами. За час каденції, 24.12.1954 відбувся 3-їзд Братства кол. Вояків 1.УД.УНА., в Мелборні, Австралія, де були заступлені три Станиці з терену Австралії.

Представником Сіднейської Станиці був С. Добровний і секретар Роман Бойцун з Ньюкастел. Наслідком рішень 3-їзду в Сідней

відбуто Надзвичайні Загальні Збори членів Станиці і вибрано Крайову Управу Братства колишніх Вояків 1.УД.УНА., на Австралію у слідуєчому складі: Григорій Балух - голова,, Степан Добровний - секретар, Григорій Панасюк - скарбник.

Рівночасно кожний діючий голова Станиці є з'вязковим між Красвою Управою від свого терену. Надзвичайні Загальні Збори відбулись у приміщенні Народнього Дому, в Редферні дня 27 лютого, 1955 року, Предсідником був проф. Павло Лопата.

Реферат "Українська філятелістика" був виголошений Юрієм Голобродським. Переведено збірку на воєнних інвалідів з добрим вислідом, з тією самою ціллю відбуто спільно забаву з Союзом Українських Комбатантів яка випала фінансово успішною.

За Контрольну Комісію звітував Яків Грицай, знайшовши все в належному порядку. Після уділення абсолюторії, вибрано нову Управу Станиці у слідуєчому складі: Тарас Гут - голова, Григорій Панасюк - секретар, Микола Кулик - скарбник, Товариський Суд і Контрольна Комісія, інж. Володимир Клос і Степан Добровний. Предсідник з висловами признання закрити Збори.

ТРЕТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Станиці Братства кол. Вояків 1.УД.УНА., в Сіднеї відбулись дня 8-го липня 1956 року, в третій годині по полудні, в приміщенні Українського Народного Дому, при 51 Пітт Стріт, Редферн, НПВ. Присутніх п'ятнадцять членів.

Збори відкрив уступаючий голова Тарас Гут, і зачитав порядок нарад. На Предсідника Зборів проф. П. Лопату, а на секретаря Чеслава Мішука. До почесної Президії покликано представника Крайової Управи Братства 1.УД.УНА., і Станиці в Мелборні стейту Вікторія, - хорунжого Романа Гіжовського, і представника СУК, сотника Івана Любчика, діючого голову в Сіднеї.

Привіти склали: хор. Р. Гіжовський із закликом до змагань зі Станицею в Мелборні по всіх ділянках праці, проф. Лопата від Співочого Товариства "Боян" у Сіднеї. Сотник Іван Любчик від СУК, підчеркнув посилену співпрацю наслідком чого покликано було до дії "Об'єднання бувших військовиків в Австралію і Новій Південній Валії" яке треба весь час скріплювати.

Голова, звітував про участь у відсвяткуванні Свята Героїв відслуження панахид у двох церквах, по поляглих на полі бою переведення збірки на воєнних інвалідів, про спільну і успішну забаву з СУК, допомогу тутешнім паням, Поєдинець і Українець, прийняття п'ятох нових членів, тим збільшено членство до сорок два, з признанням підчеркнув що кольпортаж "Вістей" в редакції С. Добровний, з тим що на сьогоднішній день маємо 50 переплатників а 5 примірників продається позачергово.

Книжок видань Братства розпродано на 56.00 фунтів.

Після уділення абсолюторії вибрано нову Управу в складі: Степан Добровний - голова, Григорій Панасюк - секретар, Іван Балацький - скарбник, Чеслав Мішук і Микола Кулик - Контроль на Комісія. На цих Зборах обширно обговорювано можливості - побудови більшого Українського Народнього Дому в Сідней, та способи як допомогти Раді Української Громади в НПВ доверши ти задуманий план. Приміщення на Редферні виявилось тісним, для многогранної громадської праці, зокрема брак великої за лі дається дошкульно відчувати. Узгіднено думку всіма можли вими і доступними способами допомагати Раді Української - Громади виконати повзяте на себе завдання, в першій мірі, по жертвою однотижневого заробітку. Після заслухання побажань і успіхів у праці, нововибраний голова подякував за довіря і - вибір і приобіцяв докласти всіх зусиль, щоб бажання Зборів - були виконані і на тому Збори закрито.

ЧЕТВЕРТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Станиці Братства кол. Вояків 1.УД.УНА., в Сідней відбулись дня 28-го липня 1957 року, в приміщенні Українсько го Дому, 51 Пітт Стріт, Редферн, НПВ. Збори відкрив уступаючий голова С.Добровний, вітаючи сімнадцять членів і одного гостя.

Однохвилинною мовчанкою вшановано поляглих друзів в бою під Бродами. Проф. П. Лопата привітав Збори від Співочого То вариства "Боян". На Предсідника Зборів покликано Чес. Мішука а на секретаря інж. В. Клоса. Від рамені уступаючої Управи до звіту станув С. Добровний, охоплюючи діяльність голови і сек ретаря, яка проявилась слідуючо: Участь у 4-тому З'їзді Плас тунів, делегат від Станиці, Г. Панасюк, в посвяченні п р а д о р у Осередку СУМ, Сідней, делегат Микола Кулик. На 75-літті, в пошану ген. Капустянського доповідь виголосив Чеслав Мішук.

Влаштовано Ялинку дивізійників, відбуто перевибір Крайової Управи Братства кол. Вояків 1.УД.УНА, на Австралію, в склад - якої ввійшли друзі з Мелборн, Куціль, Колісник, Тарнавський і Петрикевич. Участь у прес-конференції та у відміченні Свята Героїв, в прийнятті влаштованому в пошану прибувшого у відві дини до Сіднею пана Ярослава Стецька. На побудову пам'ятни ка сл. пам'яті др. Пеленського Станиця зложила 17.00 фунтів.

Відслужено Панахиду за поляглих в бою під Бродами, зложе но даток на будову пам'ятника поляглим під Фельдбахом. Будова його вже завершена і посвячена.

З огляду на перевантаження секретаря іншими обов'язками, вся праця була ведена головою Станиці. Фінансовий звіт здав скарбник Іван Балацький. Збори висловились за повною всебіч ною підтримкою будови Народнього Дому, Української Католицької Церкви, Православної Церкви і часопису "Вільна Думка".

Після уділення абсолюторії вибрано нову Управу Станиці складі: Степан Добровний - голова, Григорій Балух -секретар, інж.В.Клос - скарбник. Контрольна Комісія: Чеслав Міщук, і Микола Кулик.Новообраний голова дякує за вибір,стверджує, що лише спільними зусиллями всіх нас можемо досягнути ще кращі успіхи,а Предсідник згодом голосить Збори закритими.

П'ЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Станиці Братства кол. Вояків 1.УД.УНА.,в Сідні відбулись дня 22-го лютого 1959 року в приміщенні Українського Народного Дому в Редферн,НПВ. Присутніх тринадцять членів привітав уступаючий голова Степан Добровний,прохаючи однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять поляглих друзів на полі бою. На Предсідника Зборів покликано проф.Павла Лопата і Івана Атаманюка на секретаря. Після прочитання і прийняття протоколу,звітував голова Станиці. Крім діловодства внутрішньо-організаційного характеру,видання обіжників,членських виказок,та переведення збірки грошей на воєнних інвалідів, відбуто Свято Героїв спільними силами чотирьох військових організацій,забаву,/Комітет якої очолював голова Станиці,/ все це є доказом належного розуміння співпраці на нашому доволі рухливому відтинку. Наше членство активно включилось у збірку фондів на купно Народного Дому. На цьому місці слід підчеркнути пожертву пана М.Кулика, в сумі 110.00 фунтів, Чеслава Міщука 50.00 фунтів.С.Добровний пожертвував 35,фунтів а інші меншими сумами піддержували купно Народного Дому,як основне завдання,керуючись кличем " в своїй хаті своя правда". Поза наміченим пляном праці,підготовлено "10-ліття Ріміні" в приміщенні У.Н.Дому,на Редферні,дня 24-го листопада 1958 року, з слідуною програмою:

Відкриття і вступне слово - голова Станиці,Загальне слово на тему дня проф.П.Лопата. Спомин учасника - отець др.П. Дячишин; другий спомин учасника - майор Сава Яскевич,а після товариської гутірки і чашки чаю,спомин Івана Атаманюка.

Зокрема отець др.П.Дячишин,як добровільний учасник табору в Ріміні,/ухитривсь прибути до табору у великій бочці до вожання сміття/ підкреслив видержливість і дисциплінованість нашого вояцтва та його винахідливість у критичному часі і положенні. Коли між Заходом і Сходом вирішувалась доля життя або смерті,українське духовенство,а головнo апеляція покійного Папи Пія XII,допомогли усунути марево повороту на "родіну" українського вояцтва. І сьогодні,з перспективи минулого часу,коли в найглибшому смутку колишні вояки хилять свої голови перед масстатом Св.Отця,ми пригадуємо ту нашу -

безвиглядну долю в полоні за дротами на рімінських полях, коли не тільки чужі але і свої не мали до нас зрозуміння, тож перед нашими очима завжди стоятиме постать Св.Отця Папи Пія XII, як світліша людська постать миру, справедливості і любови ближнього, житиме в наших серцях, колишніх вояків 1.УД.УНА до загину, як повоєнний етап, якому на імя: "Р і м і н і".

В прийнятті на честь Владики Германюка, 26.1.1958, делегатами були: голова Станиці С.Добровний, Г.Балух, Ч.Міщук. Останній вітав Владика від імені Станиці. Важливою і незабутньою подією в житті української спільноти в Сідней був приїзд наших Владик, і вітання їх трьох на летовищі в Сідней 25.9.58 а згодом прийняття з тієї нагоди в Авбурн Товн Голл, 27.9.58.

Представниками на прийнятті від Станиці були: С.Добровний, Ч.Міщук, Ілько Дутко. Від цілості українського зорганізованого громадянства вітав і звітував проф. Роман Драган, а обширно і зворушливо дякував їх Ексцеленції Кир Іванові Бучкові від імені колишніх Волків 1.УД.УНА., бувший комендант в таборі Ріміні, майор Сава Яскевич. Активна участь - у Святі Української Державности, Авбурн 2.2.1958. На Основуючих Зборах - Відділу Української Громади-Кооперативи, голова Станиці сповняв роль секретаря. Дня 1-го червня 1958 року, на зборах рішено купити у Лідкомбі так званий "Коронейшен Голл" для потреб Громади, як Народній Дім, і туди перенесено центр нашого громадського життя в Сідней, НПВ.

Члени брали участь у відміченні двадцять-ліття з дня трагічної смерті Євгена Коновальця, дня 22.6.1958 року.

В нараді Будівельного Комітету де вирішено продаж Домівки на Редферні, дата 19.9.1958.

В посвяченні площі під будову Української Католицької - Церкви дня 26.9.1958 в Лідкоб, за почином о.др.П.Дячишина.

В Академії УАПЦ-1921, СВУ-СУМ, Грєпвіл 16.11.1958.

В протестаційному вімі в Сідней в 25-ту річницю голоду - на Україні штучно викликаного лукавою Москвою, 21.12.1958.

Співпраця з усіма Станицями на терені Австралії в повні дружня і гармонійна. На побудову пам'ятника поляглим воякам під Гляйхенбергом зібрано дорогою збіркових листів, 86 фунт.

Журбою був журнал "Вісті" бо з одержуваних шістьдесять - примірників двадцять лишалось непроданими, бо голова, як коль портер, не мав змоги присвятити тій справі більше уваги.

Треба відмітити значне переселення членства в інші місцевості, а то і за кордони Австралії. Станиця придбала для себе два уділи в Українській Громаді-Кооперативі.

Черговою подією, що заслуговує на відмічення, це Міжнаціональний Баль, відбутий в Трокадеро 15-го липня 1958, де українське суспільство заступало тридцять представників з окремо вдекорованим вишивками столом, а нашу Станицю репрезенту-

вав Григорій Балух. Слід зазначити що секретар Крайової Управи Братства виїхав до ЗДА., а тим самим діяльність КУ. підупала. Пан Чеслав Мішук реферував справи Українського Музею в Чикаго, де є відділ Дивізії і УПА, прохав рівночасно надсилати туди збережені пам'яткові речі з часів діяння Дивізії, і бою, полоні в Ріміні, чи з Англії.

Після внеску уділення абсолюторії Контрольною Комісією, вибрано нову Управу у слідуючому складі:

С.Добровний - голова, Іван Боднар - секретар, скарбником Миколу Кулика. Контрольна Комісія: Ч.Мішук, і Григорій Балух.

Предсідник подякував Зборам за діловий підхід до заторкнених справ Станиці, а зокрема голові, з побажанням успіхів у наступній каденції і закрив Загальні Збори.

ШОСТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Станиці Братства кол. Вояків 1.УД.УНА., в Сідней відбулись дня 28-го серпня 1960 року, в приміщенні Українського Народного Дому, при Джозеф Стріт, Лідкомб, НПВ, в третій годині по полудні. Загальні Збори, з присутністю десять членів відкрив уступаючий голова С.Добровний привітом і відчитанням порядку нарад Загальних Зборів. До президії ввійшли о.Іван Шевців, почесний член, проф.П.Лопата-предсідник, Чеслав Мішук - секретар. Загальні Збори привітав, о.І.Шевців теплими душпастирським словом; "Незважаючи на невідрадли еміграційні обставини нам колишнім воякам, треба за всяку ціну зберегти внутрішню силу нашого національного я. Ми повинні бути тут апостолами нашого народу на тій далекій чужині. Конечним є звернути більше уваги на зміст нашої праці. Треба взяти належний підхід до нашого молодого покоління та зберегти його для нашої Батьківщини за всяку ціну. Праця Станиці повинна проходити під знаком боротьби за релігійний зміст щоденного нашого життя і за визволення України нашої Батьківщини."

Проф.П.Лопата вітав від Української Шкільної Ради, НПВ, і від Співочого Товариства "Боян" у Сідней, з обіцянкою голосити вояцькі ідеї серед мережі нашого рідного шкільництва.

Від сіднейського відділу АБН, Збори вітав пан М.Кулик.

Письмовий привіт наспів від Союзу Українських Комбатантів. Загальним Зборам пропонується до затвердження, прийнятого в членів Управою Станиці ще минулого року, колишнього вояка 1.УД.УНА., о.Івана Шевцева, прийняття загальними оплесками одобрення.

Загальний звіт уступаючої Управи відчитав голова, підсидуючи що обіймає і секретаріат за час від 22.2.59 до 28.8.1960, пояснюючи що каденцію продовжено з тим розрахунком що відбути Свято Героїв і забаву, /дохід з якої для інвалідів/.

які звичайно припадали на травень, інакше нововибрана Управа мусіла б змістятися включатися у вир праці, а це не було зручним.

Відчитав стисло намічений план праці прийнятий на першому засіданні Управи, та перегляд виконаної праці: Поминаючи канцелярійну дрібничкову працю, виявилось що 59 рік був переповнений різного роду імпрезами. Ввиду того, рішено 15-ліття - бою під Бродами відмітити не академією, а помещенням допису в тижневику "Вільна Думка" ч.31(523) від дня 2-го серпня 59 під наголовком: "В 15-ліття боїв під Бродами".

Як наслідок співпраці з Крайовою Управою, помещено світлу пам'ятника поляглим під Гляйхенбергом, "ВД"43(534)25.10.-1959, а кошти покрито по половині зі Станицею в Мелборн.

Помещено звіт з проведеної збірки грошей на пам'ятник поляглим під Гляйхенбергом, гляди "ВД"17(509)26.4.59.

На руки Крайової Управи вислано матеріяли про діяльність Станиці в Сідней для помещення у Пропам'ятній Книзі з нагоди 10-ліття поселення Українців в Австралії.

Співпраця в рамках Координаційного Комітету має на своєму рахунку слідує: Свято Героїв 30.5.59 в Райлвай Інституті, Забаву Військовиків 27.6.59, в Українському Народному Домі в Лідкомб, з чого дохід в сумі 38.00 фунтів вислано інвалідам.

Свято-апелъ в честь гетьмана Івана Мазепи 27.9.59, і друге свято Героїв 29.5.1960, і Забаву Військовиків, 11.6.1960, /дохід, 50.00 фунтів для СУВІ, а 5.16/00 Шкільній Раді, НІВ.

В рамках пресово-інформативної ділянки виготовлено допис про шість-літню діяльність Станиці, який появився у "Вістях" за другий квартал 1960 року. Переведена збірка грошей серед громадянства принесла 49 фунтів і була переслана до Головної Управи Союзу Українців Воєнних Інвалідів в Німеччині.

Збірка на пресфонд журналу "Вісті" принесла 22 фунти, які в повні вислано до представника "Вістей" на Австралію, хор. Р.Гіжовського. На прохання Комітету святкувань 10-ліття - Української Католицької Церкви, виряджено десять членів для виконання ролі впорядчиків на церковній площі.

З праць канцелярійних належить відмітити вислання привітів: Восьмому Делегатському З'їздові СУВІ в Німеччині. Для о.Івана Шевцева, з нагоди прибуття до Сідней, як українського душпастиря та колишнього вояка. Для Івана Дяляка, колишнього вояка, з нагоди осягнення докторату медицини. Голові Станиці в Мелборн, з нагоди вибору генеральним секретарем СУОА.

В посвяченні площі набутої Осередком СУМ у Сідней, 20.12 1959, представником від Станиці був М.Кулик. З рамені Координаційного Комітету і так званого Міжорганізаційного Комітету наспіло тридцять запрошень протягом каденції, з тому лише два пропущено, і в мене виринуло вражіння, що ми більше - "за сідасмо" ніж справді працюємо, прикро але від того не втечемо.

Журналу "Вісті" розпродано 320 примірників, книжки "Веж і кулемети" 40 примірників. Подякою за співпрацю закінчено тання звіту. Після звіту Контрольної Комісії складеного, Міщуком наділено абсолюторію уступаючій Управі, згодом вибрано нову Управу у слідуючому складі: Орест Майка – голова, Ладислав Параска – секретар, С.Добровний – скарбник.

Контрольна Комісія, Ч.Міщук і Володимир Сєрант. Після внесків і побажань предсідник заклав Збори.

СЬОМІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Станиці Братства кол. Вояків 1.УД.УНА., в Сідні відбулись 19-го липня 1964 року, в приміщенні У.К.Церкви, в кімнатах, в Лідкомб. Присутніх дев'ять членів.

Збори відкрив уступаючий голова Орест Майка, і після привітання попросив повстанням з місць і однохвилинною мовчавою вшанувати відійшовших на вічний спочинок членів Станиці почесного члена о.др.Петра Дячишина, та члена Контрольної комісії – Володимира Сєранта. До президії ввійшли:

Орест Майка – предсідник, Ч.Міщук – секретар, С.Добровний член. Відчитано письмовий привіт від Управи Станиці в Мельбурн, а С.Добровний привітав Збори, як представник журналу "Вісті" на Австралію. Після відчитання протоколу і затвердження прийнятих членів, заслухано звіт уступаючої Управи.

Звіт голови: стверджує, що склались доволі несприятливі обставини, секретар потрапив до лікарні, він сам був призначений на виїзд у глибину країни проводити працю, всі ці обставини разом не давали змоги розвинути працю на більшу ширину, але і не припинено її цілковито, а вміру можливостей в існуючому продовжуванні репрезентації Станиці на громадському юніонському відтинках а саме: Участь у 25-ть літню священика 3.7.1962, отця др.П.Дячишина, а відтак у його похоронах/загибав трагічно 4.8.1962, сповняючи свої душпастирські обов'язки далеко у великій парафії/. У Зеленосвяточних святкуваннях, які вже ввійшли у щорічну традицію при УКЦ. У відзначенні бою під Бродами, академіями. Весь час утримував зв'язок і скарбником, бо на його знану адресу приходила більшість кореспонденції. Загальні обставини, зокрема зовнішнього впливу, підказували, щоб зайняти менш-більш вижидаче становище. Ввесь час дошкульно відчувалось відсутність секретаря а на Надзвичайні Загальні Збори мене відряджували, а скарбнишні відбуваються на вимогу Контрольної Комісії.

Можливо що можна було зробити може і дещо більше, все ж таки обставини були тією перешкодою, я вибачаюсь.

Звіт скарбника С.Добровного обіймав в подробицях прих

і розходи, себто разом приходів 131 фунт, розходів 74 фунти, а різниця є наявною на руках. Доводилось полагоджувати багато справ, відвідувати хворих друзів у лікарні, /Володимира Серанта, Ладислава Параску, / відбуто подорож до Мелборн для похваллення праці Станиці, одержано 36 листів, виготовлено 98.

Кольпортаж журналу "Вістей" по Сіднею, 60 примірників, по цілій Австралії, 350 прим. В дискусії над звітами взяв слово майор С. Яскевич стверджуючи що наша Станиця не є ще останньою в праці, бо подібне явище чомусь у той самий час виявилось і по інших стейтах. Після заслухання Контрольної Комісії, /Ч. Мішук, / про уділення абсолюторії, вибрано нову Управу в складі: С. Добровний – голова, Іван Кобрин – місто голова, Чеслав Мішук – секретар і скарбник в одній особі, М. Кулик – член Управи. Контрольна Комісія – О. Майка, – голова, І. Боднар і М. Смолинець, члени. У вільних внесках Ч. Мішук пропонує, щоб Станиця стала почесним членом-фундатором Дому Української Молоді з вплатою сто фунтів. Внесок одобрено.

Предсідник дякує за участь у Зборах і закриває словами надії на кращі успіхи в новій каденції.

ВОСЬМІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Станиці Братства кол. Вояків 1. УД. УНА., в Сіднеї відбулись дня 4-го червня 1967 року, в приміщенні /Юний клуб Дому Української Молоді, 11-15 Черч Стріт, Лідкомб, НПВ.

Загальні Збори відкрив уступаючий голова Станиці, Степа Добровний, на предсідника покликано хор. Тараса Гута, а Крія Голобродського на секретаря: до почесної президії покликано майора Саву Яскевича і проф. П. Лопату. Присутніх було 20 чл.

Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять поляглих на лі бою і тих що від нас відійшли на вічний спочинок, зокрема згадано покійного Івана Атаманюка, працюовиту і віддану спві людину-вояка. Після відчитання протоколу з попередніх загальних Зборів приступлено до звітів.

Уступаючий голова Станиці на вступі заявив що невідради обставиною для Станиці було те, що йому довелось після виби на слідуючий день піти до лікарні на операцію, а це доволі припинило діяльність Станиці, згладно припізнило відзначення 20-ліття бою під Бородами. Одначе в річницю появився зміст ний допис під наголовком "Броди" у "Вільній Думці" 4.28/92 з датою 16.7.1967. Академія відзначення 20-ліття бою під Бородами в Сіднеї відбулась 18-го жовтня 1967, в приміщенні Українського Народнього Дому в Лідкомбі, НПВ.

Відзначення мало загально-громадський характер, свято вкрив голова Об'єднання Українських Громад НПВ, осідок Сіднеї

проф. В. Островський, реферат на тему дня виголосив голова Станиці С. Добровний, а сотник Р. Бойцун з Ньюкаста виголосив сніг 1. УД. УНА під Бродами. Треба згадати що співав хор Союз Українок, грала сумівська оркестра Осередку СУМ-Сідней, декілька виголосили: Я. Данилюк, і М. Ткачук. Хор СУМ і оркестра разом виконали "Марш куреня бойків" і "Зірвалася хуртовина" а на закінчення хор "Боян" виконав "Бояцький марш" з опери "Чайка" і пісню "Малерують добровольці". Оцей короткий перелік програми свята говорить промовисто про соборність нашого громадянства. У церквах було відслужено панахиди, за спокій душ полеглих друзів, в Українській Католицькій Церкві була почесна стійка з чотирьох колишніх воєнків 1. УД. УНА.

На зборах була що так скажу, гаряча дискусія відносно п'яти членських внесків, пропонувалось умовлення всім тим що вносили за кілька років, що зовсім не згідне з нашим Статутом, також закинуто голові Станиці, промах, "чому не запросив маіра С. Яскевича на свято Бродів" іт.д. і т.п., голова Станиці дав відповідь слідуючими словами: "Кинутий визов приймаю, і демо змагатись, одначе заявляю що обов'язком кожного бувшого воєнка 1. УД. УНА., без огляду на військовий ступінь, є платити підчеркую, п л а т и т и, членські внески до каси Станиці прибувати на відмічення річниці Бродів без окремого особистого запрошення, вважаю що повідомлення в часописах повинні бути достаточним запрошенням". Здається що ця заувага була причиною того що Протокол тих Загальних Зборів має дослівно: Двадцять дві лінійки запису і то мабуть на коліні. /?/

Голова в звіті з натиском підчеркнув, що остання каденція була позначенням похвалених праць на громадських відтинках а іменно: Розбудова Народнього Дому, голова був членом Управління Громади, а з днем 30.8.64, ввійшов до складу Управи О.С. в Сідней, а дата 3-го жовтня числиться початком будови - Дому Української Молоді, сповняє функції, секретаря, скарбника, збірника. Треба відмітити що секретар Станиці Чеслав Мішук сповняє обов'язки головного збірника на ДУМ. Поминувши те, пра Станиці не припиняється, а береться участь у Святі Героїв, івнок і Зеленосвяточних святкуваннях при УКЦ., складанням вінок з написами "Б о р ц я м з а в о л ю", вишлювання привітів, прим. 3-їздови Союзу Українок НПВ., 11.9.1964

Участь в зустрічі з Ярославом Стецьком, 5.12.64. В закінченні Півлєйного Шевченківського Року 6.12.64. Переведено бірку на прес-фонд журналу "Вісті", кольпортаж якого надає веде голова Станиці. Участь в Академії в честь кардина Осифа Сліпого 11.4.65. Відвідини Миколи Лебеда, і його доповідь, "Сучасна Україна і українська визвольна політика" д. 3.5.1965. П'ятнадцять-ліття Союзу Українок, НПВ., 6.6.1965

На посвяченні і врученні переходового Прапору Крайової

Управі СУМ., за кращі успіхи у Здвижі 21.11.1965, для О.СУМ. в Сідней. Зокрема треба відмітити участь в СУМ таборах, голова скарбником табору. До згаданих повище праць, голова прийняв ще одну запропоновану гонорову, чи радше почесну працю, а саме секретаря Українського Культурно Товариського Клубу на Основуючих Зборах дня 5.3.1966. Посвячення фундаменту Дому Української Молоді відбулось 31.7.1966, Станиця являється кумом, виплативши двадцять доларів.

Сумною подією, несподіваною бо в повному розквіті сил, була смерть члена Станиці Івана Атаманюка. Похорон його відбувся 4.2.1967, на кладовище Руквуд, а прощальне слово над могилою сказав голова Станиці. Ось його слова: "Перед нами свіжа могила вояка 1.УД.УНА., сина українського чорнозему, свідомого громадянина який у слушний час не завагався взяти зброю до рук, в обороні віри, правди та рідної землі. Він мужньо видержав на стійці, без найменшого заломання до самого кінця, так як годиться українському воякові-лицареві. Прощаю його від всіх колишніх дивізіяників розкиданих по цілому світі. Прощаю його від українського чорнозему, шумлячих степів і дрімучих лісів і верховин, від рідної землі за яку боровся, прощай" і грудочка чужої землі впала на його домовину.

Покійного прощали: О.Кошарський, сотник Р.Бойцун, О.Чубатий проф.Р.Драган. Після похорону до голови Станиці приступив - Ю.Голбродський і заявив що бажає поновно включитись в ряди Станиці для пожвавлення праці. Це доволі потішає явище!

Станиця є учасником в посвяченні монастиря сестер Василіянок 9.4.1967 в Лідкомб НПВ. Якщо звернемо увагу на те, що Управа Станиці складалась з двох осіб, голова С.Добровний, а секретар і скарбник в одній особі - Ч.Міщук, тоді стає ясним і недвозначним що навіть скромна праця потребувала більше ніж двадцять дві лінійки запису у протоколі.

Не можна також поминути мовчанкою участі у відсвяткуванні 50-ліття УСС., дня 15.11.1964., Тиждень Поневоленних Народів - 24.10.1965, а раніше протестаційне віче-вечір у Латвійській залі, 19.6.1965, з представниками, китайців, хорватів, естонців, словаків, литовців, голяндців, румунів, мадярів, та українців.

Промовляли: др.Унтару, і сенатор Мекманус - австралієць. Для доповнення треба згадати що 12.9.65, голова прийняв почесну працю фінансового референта Крайової Управи СУМ.

На час тієї каденції припали місії ведені місіонарем, - о.Шудлом, отже праця на громадському відтинку була доволі в багатогранному зусиллі. Підчас Загальних Зборів переведено збірку грошей, яка дала 16 доларів які доручено вислати інвалідам у Німеччині. Покладено натиск на підтримування журналу "Вісті" який є самотнім зв'язковим серед нашої братії.

Одноголосно вибрано до нової Управи слідуючих друзів: Тарас Гут - голова, /він вернув з Мелборн і поновно включи ся до праці в Станиці, в Сіднеї, / Степан Добровний - секретар, Ярослав Винарчик - скарбник.

Контрольна Комісія: проф. П. Лопата, М. Кулик і Мирон Іваси висловлено потребу тіснішої співпраці з українськими комбатантськими організаціями на терені Сіднею, щоб тим способом здобути більше грошей на допомогу воєнним інвалідам.

ДЕВ'ЯТИ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Станиці Братства кол. Вояків 1. УД. УНА., в Сідне відбулись у приміщенні Дому Української Молоді, дня 7.12.68

Збори відкрив уступаючий голова Станиці хор. Тарас Гут, вітаючи дев'ять присутніх членів і попросив на предсідника Зборів почесного члена проф. П. Лопату, а Мирона Івасика на - секретаря. Після відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, а скупість змісту всіх здивувала, приступлено до звітів: Уступаючий голова Т. Гут, підчеркнув, що влаштовано ті заботи на здобуття фондів для інвалідів, але з не **вияснені**: причин ці заботи не були успішними, зложив подяку жінкам як: допомагали при веденні буфету підчас забав.

Намагання про тіснішу співпрацю з комбатантськими організаціями не були успішними, одначе треба вірити що діло тут налагоджається. Заявив що відбулось дванадцять засідань, однак як такі не були протоколовані тому що секретар Я. Винарчик, не був ніколи присутній з причин родинних і фінансових труднощів, /він проживає далеко на периферії з не вигідним доїздом до Лідкомб, / були відслужені панахиди по поляглих в бою.

З фінансового звіту який склав С. Добровний, приходів до каси Станиці було 516.76 доларів, а розходів 358.93, в тому 145.50 долара вислано для інвалідів. Подав чисельні дані передплатників журналу "Вісті", та збірку для інвалідів, мізер на сума 11.00 доларів. Відчитав перебіг збірок для інвалідів в інших країнах з "Бюлетеня СУВІ" для порівняння.

До визначних подій у нашому громадському житті треба за числити концерт в Домі Української Молоді, 20.9.1968, в чест кардинала Йосифа Сліпого, який в друге завітав до нас, і величав Богослужба в катедрі св. Марії в Сіднеї, де папський нунцій у своїй промові назвав кардинала Й. Сліпого героєм страдником за віру Христову.

В дискусії над звітами слово взяв проф. Павло Лопата, і висловив здивування, що засідання проходили не протоколовані, це ж бо дзеркало праці Управи! Ми повинні стремити до повалення праці і росту Станиці а не до занепаду!

Пан М.Івасик завважує що недостача співпраці з СУК довела до того, що відбулось два свята Листопадового Зриву і то в той самий день і час. Після уділення абсолюторії, вибрано нову Управу у слідуючому складі; Микола Кулик - голова, Мирон Івасик - секретар, Степан Добровний - скарбник.

Контрольна Комісія; проф. П. Лопата і Ю. Голобродський. У заключних точках виявилось що друзі, Роман Бойцун, та Тарас Гут виїзджають на сталий побут до Канади, отже влаштувати для них прощальний вечір в УКТКлюбі.

ДЕСЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Станиці Братства кол. Вояків 1.УД.УНА., в Сідней відбулись в приміщенні Юного Клубу, Дому Української Молоді, 11-15 Черч Стріт Лідкомбе, НПВ, дня 5-го грудня 1970 року.

Збори відкрив уступаючий голова М. Кулик, вітаючи десять - присутніх членів, попросив до ділової президії о.І.Шевцева а на секретаря Вадима Тиравського. Останній з огляду на брак - окулярів, попросив Ю. Голобродського протоколувати хід Зборів.

Предсідник попросив повстанням з місць вшанувати пам'ять поляглих друзів і членів Станиці що відійшли від нас на вічний спочинок. Збори привітав проф. П. Лопата від Братства святого Андрія в Лідкомбі і від Об'єднання Українців Католиків в Австралії. Ю. Голобродський передав привіт від майора Сави Яськевича, а о.І.Шевців як душпастир українців католиків парохія Сідней і від Організації Українського Вільного Козацтва в Перті, бажає Божої помочі та благословення в майбутній праці на військовій і громадській ниві. Відчитав привіт від Райової Управи Братства кол. Вояків 1.УД.УНА в Австралії, - ту функцію погодились сповняти Управа Станиці в Мелборне, - у часу скликання З'їзду Делегатів Станиць.

Після відчитання протоколу, до звіту приступив уступаючий голова Станиці, заявляючи; За час дво-річної каденції відзначено, 25-ліття бою під Бровами, взято участь у Святі Героїв, Зеленосвяточних поминках, це вже втерта традиція, відбуто три товариські зустрічі, спільну забаву з комбатантами, активна - участь на громадських засіданнях і святкуваннях, прощано на вічний спокій військовиків нечленів Станиці.

В 25-ту річницю бою під Бровами, 20.7.1969, під час академії майор Сава Яськевич вручив одинадцятьом членам Станиці медаль св. Архистратига Михаїла, під гучні оплески присутніх.

Треба зокрема підчеркнути що перший раз на терені великої Сідней влаштовано спільну забаву військовиків заходами - а зусиллями Управи Станиці. Співучасть взяли; -

Союз Українських Комбатантів НПВ, Станиця колишніх Вояків Української Повстанської Армії, і Легіон Симона Петлюри. -

Згадана забава відбулась дня 25-го жовтня 1969 року, успіш

Управа відбула двадцять три протоколовані засідання. Вда

штовано так звану "Весняну забаву військовиків" тим разом власними силами дня 3-го жовтня 1970 року.

Скарбник С.Добровний подав загальні приходи Станиці в с

мі 926.94 дол. Він підчеркнув що для інвалідів було виділе

но 295.00 дол. для книгозбірні Симона Петлюри в Парижі 30.0

на будову парохіяльних будинків УКЦ, 25.00 дол, складено ві

ки по помершим друзям, сот. Д.Хіцяк і М.Проць, на надгробний

камінь Івана Ривака, 30.00 дол.

Відбуто прощальний вечір в Українському Культурно ТОВА

риському Клубі, з нагоди виїзду друзів, хорунжого Тараса Гу

і сотника Романа Бойцуна до Канади, зроблено спільну знимку

поміщено згадку про цей вечір в тижневику "Вільна Думка".

Подано до відома касовий звіт за час від основання Стан

ці, 4.1.1953 до 5.12.1970, а сума приходів 2535.35 доларів,

сума розходів 2230.29 дол., а за цей самий час виділено доп

моги для Союзу Українців Воєнних Інвалідів з осідком в Ні-

меччині, 894.00 дол. Фондація Дому Української Молоді, 110.0

Кооператива Народний Дім - 28.00, Вдовицям і хворим на туте

ньому терені 105.00 дол. Об'єкти Української Католицької Це

кви 35.00 дол. Пресфонд-література 95.00 дол, а на вінки та

панахиди по поляглих в бою під Бродами і Гляхенбергом 71.00

З членів основників, повно фінансовим один, один помер, чо

тири виїхали за межі Австралії, за неплату виключено п'ять, а

заяляють внесками чотири. Стан на день сьогоднішній: фінан

сових - шіснадцять, заяляють з виплатами - двадцять три.

Рівночасно він, як представник і кольпортер "Вістей" на

Австралію подав **слідуючий звіт**: кольпортаж в Аделаїде ве-

де Мирон Кіналь, 20 прм. Брізбейн-М.Сендзік, 25 прм. а в Мелборн

Михайло Проць, - 40 прм. в Перті, Західна Австралія, В.Тимчук,

40, примірників, додатково пан В.Фокшан Мелборне, 10 прм.

Передплатників в Сіднеї - 30 осіб, окремо передплатників

по цілій Австралії - 35 осіб, всього разом 200 примірників.

До Видавництва "Вісті" за час 1963-69 включно, вислано -

разом 963.74 дол. Якщоб всі доклали зусиль булоб краще.

Після уділення абсолюторії вибрано нову Управу Станиці, -

в слідуючому складі; Володимир Фігурка - голова, Мирон Івасик

секретар, Степан Добровний - скарбник.

Контрольна Комісія: проф. П.Лопата, Ю.Голобродський, Вадим

Тиравський. Делегатами на 3'їзд від Станиці вибрано голову

і секретаря. Подякою за проведену працю, і жінкам за пола-

годження прийняття для тих що виїхали до Канади, Предсідник

закрив Збори о шостій годині вечора. У звіті скарбник підче

кнув що дохід зі спільних забав не переходив через касу Ста

ниці, а був висиланий прямо до СУВІ, з осідком в Мюнхені.

ОДИНАДЦЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Станиці Братства кол. Вояків 1.УД.УНА., в Сідней відбулись 2-го грудня 1972 року в приміщенні Юного клубу, Дому Української Молоді, 11-15 Черч Стріт Лідкомб, НПВ.

Збори відкрив уступаючий голова Станиці Володимир Фігурка вітаючи вісім присутніх членів, із сорок п'ять хвилинним опізненням від наміченого часу. Обговорювано питання чи є доцільним переводити Збори при так малій кількості, однак Статут говорить що Станиця може існувати при мінімальній кількості тобто трьох членів. Всі були однозгідні відбутися Заг. Збори.

До президії запрошено о. крил. І. Шевцева на голову, а Петра Хоптія на секретаря. Предсідник заявляє що в писемні привіти від організацій і католицької Парафії, але за згодою присутніх їх в цілості не відчитувано.

По прочитанні протоколу, уступаючий голова Станиці здав - короткий звіт, а іменно: Склались обставини якимось так, що секретар Станиці, Мирон Івасик, уважав за доцільне уступити зринятого посту з днем 27-го січня 1971, а на його місце не далось кооптувати іншої особи, і тому голова сповняв дві функції. Помимо складних обставин, відбуто Академію 5.12.71 для відзначення Листопадового Чину, влаштовано одну забаву 12.2.72, з доходом для інвалідів.

Вислано телеграму Кардиналові Йосифу Сліпому з висловами зовної підтримки. Голова їздив до Мелборн на 3'їзд Делегатів УОА, а далші подробиці подасть скарбник Станиці.

Звіт скарбника був надрукований і розісланий разом з повідомленням про Загальні Збори. По стороні приходів стояла сума 924.30 дол., а по стороні розходів сума 705.36 доларів.

В часі минулої каденції Управа виділила для СУВІ, 510.00, комітетови оборони Валентина Мороза, 6.00 дол.

Про 3'їзд Братства звітував скарбник, слідує такими словами: українська громадськість Другим Здвигом Українців в Австралії, який відбувся в днях 9 - 11 квітня 1971 року, в Мелборн, приміщенні Українського Народнього Дому, в Ессендон, Вікторія, відзначила 100-річницю з дня народження великої української поетеси Лесі Українки і 20-ліття поселення Українців в Австралії. Першою з ряду конвенцій організованих секторів громадського життя в Австралії була Конвенція Делегатів Братства колишніх Вояків 1.УД.УНА., в приміщенні студентської - їдальні УНД., від години першої з полудня, дня 9 квітня 1971. Згадана Конвенція виявилась Другим 3'їздом Братства кол. Вояків 1.УД.УНА., в Австралії, тим разом підготована і окликана Тимчасовою Крайовою Управою, виконуваною управою Станиці в Мелборн, з її головою Осипом Швайликом. Відкриваючи Другий

Крайовий З'їзд, друг О.Швайлик ствердив присутність 26 осіб у тому Делегатів від слідуючих Станиць:

Станиця в Аделаїде - інж.Р.Олесницький, і Мирон Кіналь

Станиця в Сідней - Володимир Фігурка, і Степан Добровний

Станиця в Мелборне - Осип Швайлик, і А.Маланюк, з'ясували справи і запропонував склад Президії, а іменно: -

інж. Р.Олесницький - предсідник, Е.Стахів - заступник, А.Маланюк і П.Грін - члени. Предсідник своїм внеском покликав до почесної президії Кир Івана Прашка, Архипастиря Українців Католиків в Австралії і Новій Зеландії, інж. М.Болух голову Союзу Українських Організацій в Австралії, побратим М.Осідача - голову Союзу Українських Комбатантів в Мелборні і пана І.Кирлика - голову Української Громади Вікторії.

Преосвященний Кир Іван провів молитву за спасення душ і ляглих на полі бою, а згодом склав привіт. Привіти висловив М.Осідач, інж.М.Болух, інж.Р.Олесницький, І.Кирлик, В.Фігурка

Уступаючий голова Тимчасової Крайової Управи стисло і вкрито з'ясував пророблену працю, основою якої було скликання З'їзду і координація діяння в терені. Для доповнення попросив представників Станиць скласти звіти з проведеної праці на місцях за весь час існування. Від Станиці в Сідней звіт вів С.Добровний, читач має весь перебіг у цій тут розвідці, доповненням що від дня 17-го січня 1951 року постійно займається кольпортажю "Вістей" на терені НПВ, а Представництво жуналу "Вісті" на Австралію обняв у 1962 році. Першим представником на Австралію був Е.Бойчук, з черги перебрав хор.Рома Гіжовський. На закінчення підкреснув конечність, доцільність збереження Братського Архіву в Австралії.

За діяльність Станиці в Мелборне звітував. Осип Швайлик Станиця заснована 6-го серпня 1951 року і тепер начисляє 6 членів. З діяльності Станиці в Аделаїде звітував інж.Р.Олесницький, підчеркуючи що основоположником був бл.пам'яті Іва Матвійчук, підстаршина 2-гої сотні піонірів. В січні 1952 року відбулись Загальні Збори одначе дата дня невідома, бо вивилось що небула відмічена. Стан членства тридцять два, слідом до подробиць подав проведені праці в Станиці.

Після дискусій і уділення абсолюторії вибрано Крайову - Управу на час двох років в слідуючому складі:

О.Швайлик - голова, Е.Бойчук - секретар, М.Горбацьо - скабник. Контрольна Комісія: А.Маланюк - голова, Е.Стахів і О.Гаврилюк - члени. Узгіднено що кожночасний голова Станиці і свого терену являтиметься зв'язковим до Крайової Управи.

Це потягнення зумовлене обширністю терену. З'їзд затверд і поручив Крайовій Управі започаткувати збірку архівних теріялів по теренах діяння Станиць в Австралії.

РЕЗОЛЮЦІЇ. ПРИВІТИ.

Другий Крайовий З'їзд Братства кол. Вояків 1.УД.УНА, що відбувся дня 9-го квітня 1971 року в Мелборне; Шле щирий гарячий привіт всьому Українському Народові та друзям по зброї - на рідних землях. Щиро вітає Ієрархів всіх Українських Церков в діаспорі, С.К.В.У., С.У.О.А., Управи Стейтових Громад та всі Українські Організації на терені Австралії.

Вітає Другий Здви́г Українців в Австралії. Шле дружній привіт Головній Управі Братства колишніх Вояків 1.УД.УНА.

Закликає друзів дивізіїників до плекання українських військових традицій та до ще більшого похвалвлення праці для загального добра української спільноти в Австралії.

Закликає до консолідації всіх сил української спільноти в Австралії для допомоги українському народові в його боротьбі за визволення від московського окупанта.

Закликає все українське громадянство посилити організовану матеріальну допомогу Українським Воєнним Інвалідам.

Резолюційна Комісія 2-го З'їзду Братства 1.УД.УНА. в Мелборн.

Після похвальних слів у сторону скарбника, Контрольна Комісія уділяє внесок абсолюторії, а вслід за тим приступлено до вибору нової Управи на два роки. Склад Управи:

Петро Хоптій - голова, Александер - Хіцяк - секретар, Степан Добровний - скарбник, Петро Атаманюк і Юрій Голобородський - члени. Останні два не були присутні але передали згоду ввійти до складу Управи. Контрольна Комісія:

Проф. П. Лопата, Микола Кулик, Чеслав Міщук. Після вислову побажань, Збори закрито однохвилинною мовчанкою в пошану полеглих друзів і померших членів Станиці.

ДВНАДЦЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Членів Станиці Братства кол. Вояків 1.УД.УНА., в Сідні відбулись 8-го грудня 1974 року, в приміщенні великої зал Дому Української Молоді в Мідкомб, присутніх 15 членів.

Збори відкрив уступаючий голова Петро Хоптій, прибувши в Збори з госпіталю, де перебував на лікуванні. Склалось якомусь так що уступаючого голову вибрано предсідником Зборів, а секретаря покликано Александра Хіцяка.

У звіті голова підреслив що влаштовано Свято Героїв, 1974. Відмічено доволі вдалою Академією/28.7.1973/ 30-ту річницю

основання 1-тої Української Дивізії, УНА., друге Свято Героїв у 1974 році, спільну забаву під назвою "Забава на веселю" хором "Сурма" при Осередку СУМ, в Сіднеї, дня 3.8.1974.

Листопадові Роковини 3.11.74, і Чайний Вечір, 1.12.1974 а також 30-ліття бою під Бродами, 14.7.74; участь у прийнятті в пошану співачки з Америки, Галини Андреадіс, дня 26.10.1974 делегат С.Добровний. Звіт скарбника виявив, що до каси Станції вплинуло 1092.90 долара а видатки становили суми 690.54 сальдо на день звіту 621.30 долара. Для СУВІ виділено доп. могут в сумі 400.00 а від УКТК, поступило 200.00 доларів.

Таким чином, разом датків від Станиці 600.00 доларів. Гроші зберігаються на ощадному конті в банку. Після обговорень уділено абсолюторію уступаючій Управі і приступлено до вибору нової, у склад якої ввійшли; Петро Хоптій - голова, Богдан Філь - місто голова, Григорій Панасюк - секретар, а Степан Добровний - скарбник. Збіг обставин такий що нововизначений голова вернувся до лікарні на дальше лікування.

На тому закінчуємо опис діяльності Станиці в Сіднеї.

С.Ди-й.

З а м і т к а,

Статут Братства колишніх Вояків 1.УД.УНА., є повністю поміщений у журналі "В і с т і" число , 5-6, /55-56/ 1955 року.

Згадку про Перший Красвий З'їзд Братства колишніх Вояків 1.УД.УНА., знайдете у журналі "В і с т і" число 3-4 /53-54/ 1955 а сторінці тридцятій.

Згадка про перебіг З'їзду Об'єднання колишніх вояків - українців в Австралії, є у згаданому вище журналі.

...../.....

Іван Любомирський

Б Р О Д И
(Спогад)

Мовчать поля під хмарним небом,
Навколо тиша - тишина,
Старі траншеї, ржава сталь -
Розбитий танк... А в сіру даль
Кладеться зелень без життя,
Знедолена, мертва.

Гармата з вирваним замком,
Забита в землю звих коліс,
Зламаний дуб, куски гранат,
Від диму чорні рештки хат,
Туманом вкритий, темний ліс.

І тут же таки серед трав,
Горбок малий, ведве помітний -
Шолом прострелений наскрізь -
Це знак - що тут упав нелітний,
на двадцятій весні життя - Юнак.

Це поле битви. Брідське поле,
Закляте в мертвій тишині
Сумне, мовчить. - А були дні,
Коли залізна пісня зброї,
Вогненний рев гарматніх дул,
Блиски розриваних набоїв,
Машин бойових дикий згул
Створили пекло на землі.
У ранній, росистій млі
Прийшли полки, здорові, свіжі,
З собою юність принесли.
До бою в землю залягли,
Прийняли чужо... Кріс в руках -
І думка, як тривожний птах;
Чи стримаєм? Чи переможемо? О Боже...

Стримали. Перемогли. І юним квітом полягли
На Брідським полі, полі бою -
Ось тут, де я тепер, самотній, стою,
Й дивлюсь, із б'ючим серцем та без сліз
На могилки, на поле, ліс...
Мовчать поля, вітри усухли -
Навколо тиша - тишина.
Дивлюсь - і я вже знов з Тобою,
Мій Брате з Брідського котла.

М. Верес

УКРАЇНСЬКОМУ ВОЯКОВІ

Ти зродився в бойовищах лютих,
У навалі ворожих атак,
Гордий сину з лиманів Славути,
Українського війська вояк.

Ти пройшов не одну грозовицю,
І не раз ти грудьми боронив,
Волелюбність своєї столиці,
Далечинь безбережних нив.

І чи був ти дружинником князя,
Козаком, добровільцем з під Крут,
Вороги дивувались відвазі,
Оборонця вкраїнських редут.

Бо в бою ти, мов криця, упертий,
Слава вічна з тобою гряде,
Не боїшся, як треба, ти вмерти,
Милосердя не просиш ніде.

І сьогодні, стиснувши в долонях,
Насторожено рушницю, ти ідеш,
Непоборний борець легіонів,
Громовісних Чупринчиних стеж.

Ти проходиш вітчизняним степом,
У своїй поєднавши ході,
Міць Олега і запал Мазепи,
І легенду полтавських садів.

І зринають від кроків луною,
Епопеї минулих сторіч, —
Передзвін Конотопського бою,
У симфоніях Київських січ.

Тож тому погляд твій променистий,
Наче небо світань голубе,
Ти — спокійний, бо Мати Пречиста,
Не залишить у дерзаннях тебе.

Охоронить, зігріє, допоможе,
І в розгоні грядучих боїв,
Ти, вояче усіх переможеш,
Степової землі ворогів!

1956.

КУРІНЬ ФЮЗИЛЕРІВ ПІД БРОДАМИ.

/Спогад./

З бойовими піснями на устах наш курінь залишав монотонні герени Німеччини. Хлопці раділи що врешті їдемо на рідні землі. Довжелезний поїзд наладований боеприпасами швидко без зупинок мчався на схід. Ритмічно вистукували колеса вагонів під гомін стрілецької пісні, "може вернись а може загину" ось ми вже на залізничному двірці в Ожидові.

Під покривалом темної ночі ми виладувались і залишили залізничний двірець. На душі було якось і радісно і немов би тяжко від надмірного хвилювання. Перед нами десь там захований в окопах наш ворог, якж буде зустріч, настирливо пхають думки у голову. К р и й с я ! роздалась зовсім несподівана команда, л і т а к и , і справді над нами зашаруділи мотори літаків і посипались постріли. Це большевицькі літаки нас зауважили і відтоді почали нас вперто переслідувати.

Автор тих рядків не пригадує точних дат тих подій бо не уло тоді змоги їх записувати, одначе пригадує собі що одного дня большевики страшенно наступали. Мимо всего наші часини були спроможні їхній наступ відбити, з великими для них гратами, що було помітно на полі бою, і якийсь час був запав спокій, а навіть тишина.

В міжчасі до нас наспіла вістка що ми в оточенні, тобто у замкненому колі, бо вермахтівські частини заломились залишивши передову лінію. Було помітним що ворог зміцнює і стісняє оточення, ми попали в "котел". Здається що це було у другій половині липня, коли пролунала команда "йдем на прорив" н а р о р и в ! Оточеневиий перстень був прорваний, але ми дорожціну заплатили за цей прорив, бо тільки мала частина була вийшла з того прориву. Перед нами лежало село Пеняцька Гута в огні і руїнах. Було видно далеко навкруги як на тлі мальовничого краєвиду всюди відступали з того "котла" знеможені частки наших частин, але і ворог був знесилений бо не мав вже сили нас задержати. Робимо короткий відпочинок у гайку, нас ще троє вояків. Обшарпані, закрівавлені, знеможені з тяжким подихом посуваємось подальше від того "котла" аж тут бо на решкоді замаскований большевицький танк, стріляє без перерв докола себе. Розскакуємось. До нас долетів голос команди, к р и й с я , це з тієї сторони звідкіля стріляє поновно артилерія. Не залишилось нам нічого іншого як тільки маршувати і маршувати, щоб чим скоріше віддалитись від того спускшення на землі, бо інакше попадеш у руки ворожі.

І ось зустрічає нас поручник С.Яскевич з половиною його товаришів і каже нам, що ми мусимо врятувати сотника М.Длябогу,

він попав в оточення. Після тяжкого бою ми вирвали Михайла Длябогу з "котла". Ворог безупинно скріплює сотні лі і веде поновний наступ з шаленими вигуками, "у рра"

А ось поновна команда, потрясла повітрям мов вибух гра ти, б о л ь ш е в и к и з б о к у, в і д с т у п а т и, л і с у ! Виглядає що недалеко до того лісу який стоїть с ною перед нами, але як тяжко до нього продістатись під по с л е н и м градом куль, що свищують зі всіх сторін.

Попадаємо у якісь багна і мочари з великою травою, тяжк посуватись, а вогонь змагається на силі, всюди клекотить, з всіх сторін рвуться арматні стрільна, з переду, з боків а т кож і зі заду, ... Стрілянина з крісів і скорострілів вже на не бентежить, але арматні стрільна завдають великих і нищі них втрат як у людях так і конях.

Ось рівне поле, куди не глянь, вкрите трупами, нашими і в рожими, а стогін пораних зливається у якусь несамовиту си фонію з додатком, "бах""б а а х". Реве тяжка зброя,, гудуть мотори танків, а в повітрі пугають літаки.

Ми ще не відстояли нашого життя, ... Без відпочинку, рвемося подаліше, без жодних теплих харчів, вичерпуються сили, і бачи мо що наші ряди меншають, стрільці нездужають, сповільнюються залишаються, зникає вояцький порядок бойовий.

І ось наказ команди: В і д с т у п а т и н а З а к а р п а т т я, через Самбір, Турку і район Ужгороду, а там даль ше на захід,

Коротким але якже пекельним був цей бій під Бродами!!

М.Мак.

Юрій Дараган.

Як князь ранений -- день схилився на захід, одкинув свій червоний щит.

Рубіни крові бризнули на дахи, і червінню спокійний став блищить.

Зідханням лине тихий повів вітру, і ладаном -- осінній аромат.

На очі насуває вечір мітру і править жалібний обряд.

А герць гучний був, променистий, впертий. Мій Боже! Радісно співає сурма...

О, дай же і мені в свій час умерти так пишно і безжурно!

Микола ВЕРЕС

Б Р О Д И

Коли нахмуряться широти,
І в небесах ударить грім,
Зітхне вояк, згадавши всоте,
Громи на обрії своїм.

Згадає вишкіл, марші, коди,
Царя звірів на рукавах,
Свою Дивізію і Броди,
І побратима смерть в житах...

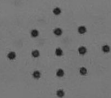
Минуло все - війна, Ріміні,
Пригас душі нестерпний біль,
І нині от - в чужій країні,
Вже не вояк він, а "цивіль".

О, дні вояцькі, давні, де ви?
Згубились десь поміж доріг,
І лиш в нутрі своєму лева,
Немов реліквію, зберіг.

І пронесе крізь всі негоди,
До дня грядучого, в яким
Туди, на схід, на рідні Броди,
Піде у наступі новім...

Сам, наче лев - крізь ліс і гори,
Орлом над морем пролетить
І в битві з ворогом суворо,
Смерть побратимову пімстить....

Лише не спиниться у Бродах
І не спічне, бо другий раз
Його чекає вир походу,
Від Бродів ген - аж по Кавказ!

Андрій ЛЕГІТ

П І С Н Я

Де в ланах золотої пшениці
Потапає рідимий мій край,
Як на небі пливе білолиций,
Пригадай ти мені, пригадай!

Пригадай вечори і кохання,
Що лилося, мов чари, у груди,
Двох сердець молодих поривання,
Не забудь ти мене, не забудь!

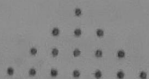
Пам'ятаєш садочок над Россю,
Де сміявся до скель водограй,
Як до тебе мені довелося
Вже в востаннє сказати; "Прощай"!

Я пішов де громи і блискавиці
Розривали ясний небозвід,
Ти схилилась в журбі над криницю
І мені не дивилась у слід.

Пролетіли три роки стрілою
У боях і загравах пожеж,
Вартові ще стоять наді мною,
Я сумую без гранів і меж.

І коли із блакиті чужини
Ясен місяць промінням сія,
То до тебе думками я лину
На Україну, голубко моя.

Чи вернуся до тебе, не знаю,
На шляху моїм гострі терни,
Я тебе усім серцем благаю,
Спом'яни ти мене, спом'яни!

ПОЛЯГЛИМ ПІД БРОДАМИ

З перспективи віддаленого часу д у м к а напрошується. Хікто з тих борців не пішов на малодушний вчинок у надії - на життєві насолоди та багатства. Також при непевному вислі - ні вони все ще мали надію на успіх і в даний момент довіряли своїй мужності і хоробрості. Вони воліли радше загинути в нерівному бою, ніж шукати спасіння в утечі. Вони пожертвували для Батьківщини своє життя. Власною кров'ю записались в книгу Лицарів Слави, незабутній пам'ятник. Їхня слава живе вічно, як сяйво дороговказ майбутніх поколінь.

Будьмо переконані що щастя народу-нації основане на свободі а свобода на мужності і хоробрості. Кожда вільна самостійна держава це ангробний пам'ятник її видатних синів, - борців-героїв. В цю так важливу для нас хвилину, думками не несе́мся там на терени боїв у нашої Батьківщині і поза її межами, згадаймо знаних і незнаних борців і замість вінків а квітів на їхні могили, плекаймо мужність, єдність, кріпим іру і завзяття а день нашої перемоги наспіне.

Їхня кров неостала пролита на марно!
Бій під Бродами, це була вогненна проба великого - МОЖУ молодого покоління українців що так довго леліяли своє поужне Х О Ч У.. Обставини лише так склались що цей перший великий хресний бій вийшов проганим нещасливо.

Не місце тут наводити аналізу всіх обставин що до цього причинились. Всеж молоді вояки гордо тримали чоло після - ершої вогненно-хресної проби. Іспит зі свого великого мору вони склали. Боролись самі під проводом своїх довірених таршин, боролись до останнього. Ішли відбивати становища у вилинах коли звідтам панічно втікали загартовані в кілька ічних боях німецькі вояки.

Чи не безглуздя спитає хтось? Бо ж ніби що могла вирішити у неблаганнім ході подій одна Дивізія? Хто так ставить питання, той глузду цієї постави молодого українського вояка зовсім нерозуміє. У ці хвилини важких досвідчень цей молодий вояк сам перед собою, перед своїми сучасниками, нащадками, визбувся комплексу меншевартості, розвіяв тінь недоіря до власних сил, що в ньому і в його свідомості закарувала залишками власна історія.

Під Бродами цей вояк у найважчій бо у вогненній пробі побачив себе, побачив масу других таких самих як він, а вони ля візії того що їм ввижалось в майбутньому, вміли завзято о останнього боротись і падати на полі бою. Він як колись ой невірний Тома, побачив що його сумнів у своє власне велике МОЖУ неоправданий. Ця генеральна бойова проба переконувала його що він і його покоління є спосібне реалізувати

накреслену батьками велику візію, самотійного життя. Він став певним себе, став гордо держати чоло. Ось в гдузд жертв під Бродами, Білого Каменя, Почапів!

Звідси і зрозуміло чому для тих молодих людей, що опиня на еміграції, нещаслива своїм вислідом битва з 2-гої світової війни, а сотки таких битв зведено на побосвищах сві в роках 1939-45, може стати, і станула приводом для святкування наших молодих воляків по всьому світі.

Звідси і не припадок, що незважаючи на такий ліричний лів, мовляв, "наші хлопці гинули ні за що" ті бродські святвання ненаносять теж ні пригноблюючого ні панахидного характеру. Бо бродське покоління гордо глядить в очі батькам спромоглися на кримський похід Болбочана, на Чортківську офензиву, та на похід на Київ і Одесу. Гордо і без компсу меншевартости глядить в очі своїм ровесникам з інших тових націй. Самопевно, що як на його добу припадуть ще вшакучі бої на сході Європи, то воно спосібне їх опанувати.

В ці дні для них це була боротьба, не стільки по сторону Німеччини, але боротьба проти вікового ворога наших земев на ім'я якому Москва. Спільна боротьба проти російського і муністичного режиму. Це був лише один етап в ланцюзі наших визвольних змагань, зглядно нашої історії.

Наша боротьба велась перед і після Рапалло, перед і після пакту Рібентроп - Молотов, а 8-ме травня 1945, замикало тільки один одинокий етап. Ця свідомість давала нашому вояку ту моральну опору якої бракувало деяким іншим конньюктуним союзникам у такому фронті. Звідси і впливає та висока моральна постава нашого вояка якої небуло у інших, і саме на це звертаємо особливу увагу. Те що валилося було для нас ненависне, так, але було у них почуття, українське почуття воляцької чести, яке забороняло їм зійти в останню хвилину з поля бою, що недозволяло навіть у тій безвиглядній ситуації вбивання ножа в "спину" бути що бути товаришеві збро запламовувати національний прапор українського вояка.

Осоружна була для них навіть думка що її реалізувала інша чужо-національна частина, теж коло чужої їй Праги, змивши фронт в останніх днях перед капітуляцією. Бо це ж у нас в нятті українського вояка була зрада, татарська зрада.

Згадуючи сьогодні ці дні, ми в цілості горді за українського вояка і за його поведінку під час воєнного лихоліття.

Дітям і внукам переказуватимуть жителі околиць Бродів про кривавий бій Першої Української Дивізії в липні 1944 року в історію українських визвольних змагань перейдуть поляги під Бродами. На віки остануться незабутніми ті що склали своє життя за кращу долю Батьківщини. Але не лише це, не лише спричинниками пам'яті славної стали ті чотири

тисячі поляглих під Бродами. Вони помагають нам сьогодні, а жертва їхньої бойової смерті творить традицію, - скріплює, по силі нас у поході до національного визволення.

Пролита кров наших друзів по зброї під Бродами, повсякчас буде закликати нас і нагадувати де наше місце в змаганні на роду до волі і державно-самостійного життя.

Чи коли і хто з нас стане в бойову лаву, ніхто того не знає, але одне лиш мусить кождий з нас знати! Ми поставлені - поза орбіту безпосереднього діяння ворога на те щоби всьди де перебуваємо промощувати шляхи для волі нашого народу.

Провидінням Божим призначені ми кувати скалу чужини для щастя і слави України. Кождий з нас з непослабленою напругою мусить видержати на стійці національного фронту. Мусить видержати зокрема той кого товариші або кривні на віки залишили під Бродами. Мусимо видержати всі, бо на сторожі нашої стійкості, наче наша друга совість, стоїть кров!

Пролита кров під Бродами, зобов'язує, тяжко зобов'язує!

Головно сьогодні розкинутих по всьому світі островами - серед чужого моря, їх заповіт наказує нам не забувати рідних стріх, в тіні поверхових кам'яниць сильних того світу.

Не проміняти рідної землиці-чорнозему за неонові світла надтемських бульварів чи бродвей. Полягли під Бродами наші друзі кличуть нас, тих що мали більше щастя вийти з тієї за вірюхи живими, остатися вірними великій ідеї, для якої батьки наші жили, боролись і не проміняли за золотого тельця.

Тому наші відмічення бою під Бродами неможуть стати бездушним ритуалом, не сміють віхати у виїзджену вже колію, або зводитись єдино до сценічних вокальних репертуарів.

З поза зовнішньої, мусить завжди чітко пробиватись зміст, з мелодій виконуваних пісень, святкових промов, мусить кликати і бути нами вичутий і повсякчасно визнаний заповіт наших друзів, що полягли на те щоб жила Україна, вони віддали все що найцінніше на те щоб ти колишній вояче дивізії, твоє покоління, і їхні діти в серцях і чинах завжди служили ідеї за яку вони буйними головами наклали.

Д. Сумка.

Богдан Бора

ВІТЕР ЗІ СХОДУ

Гей, вітер!... Не той, що несе прохолоду.
Він дихає трупом і кров'ю пашисть,
Той вітер з понурого, дикого Сходу,
Де щастя могого народу горить...

Гей, вітер!... Не той що приносить розраду
Що в грудях розпугує радість, пісні,
Він каже мені, що мільйони народу
Могого конують в пекольних огні.

Він каже про тюрми, гнилі каземати,
Про пекло, кріпатство, про муки, про все!
Він дим крематорій і реготи ката
Зі Сходу гидкого на Захід несе!

Він каже, що там – на степах України
Високі могили і трави ростуть,
Що всюди шляхами крізь попіл, руїни,
Живих у Сибір на тортури ведуть.

Гей, вітер!... Не той що несе насолоду.
Він дихає гробом, аж серце болить...
Той вітер з червоного дикого Сходу,
Де щастя могого народу горить...

(18.10.1946)

Олег Лисяк

МИ НЕ ЗАСНЕМ

Під Брами маки цвітуть
І наш гріб значать; а в небесах
Пісню свою виводить птах,
Як в дні боїв – що в даль ідуть.
Ми є мертві. Не загудуть
Нам сурми знов в бойову путь,
А ми – боролись у тих днях
В бродських житах.
Хай ті, що після нас прийдуть,
Той самий, що й ми, вогонь несуть.
Якщо забудуть про наш шлях
Ми не заснем в наших гробах,
Хоч – щорік маки цвістимуть
В бродських житах....

Лев Пилипенко

УКРАЇНА ДЛЯ МЕНЕ ОДНА

Живучи в своїм рідному краю,
Випив чашу я горя до дна.
З чужинами свій край порівняю -
Україна для мене одна.

В нашім краї неволя і горе,
З горя вимерла вся родина.
Хоч живу я в чужині за морем -
Україна для мене одна.

Як згадаю про край, серце мліє,
Тут не гнобить мене чужина.
Скільки гарних країн на землі є -
Україна для мене одна.

В Україні і тут синє небо,
Ясна ніч тут також зоряна.
Споминаю я часто про тебе,
Бо ти завжди для мене одна.

В Україні тепліш, як тут, літо,
Запашніша квітуча весна.
Грас хвилями спілес жито -
Україна для мене одна.

Хоч родини я в краю не маю,
Там без волі живе людина.
Але я лиш одне завжди знаю -
Україна для мене одна.

.../...

Андрій Легіт

ДРУГОВІ ПО ЗБРОЇ

Заглух останній постріл над полями,
І наче серце проколов шрапнель...
Тепер вітчизна буде снитись снами,
З-за чорних згарищ пройдених осель.

Останній постріл на твоїм обличчі,
Ніколи сонцем щастя не сковзне.
Бо він тебе не кликав і не кличе,
Під рідне небо, тепле і ясне.

Він лопнув, як струна. В останнім зойку,
Ти чув душі своєї крик і біль.
Твою бо мрію, соняшну й високу,
Прострелив він, як чайку серед піль.

:::

Михайло Липинський

ПЕЛЮСТКУ МАКУ, ВІТРЕ, ПРИНЕСИ...

Пелюстку маку, вітре, принеси,
 Що в марнові між хита впала,
 Бо бачити я хочу, чи вона така, як ті,
 Що їх колись гранати розвівали.

Пелюстку маку, вітре, принеси...
 Таку як та, що при мехі в полях,
 Заквітла багром на чолі стрільця,
 Що впав за рідний край там у боях.

Пелюстку маку, вітре, принеси...
 Крізь гори - ріки - океани,
 Бо сила в тій пелюстці там така,
 Що згоїть всі воєцькі болі-рани.

Пелюстку маку, вітре, принеси...
 Нехай покажу внукам своїм,
 Які то маки красні в нас цвіли,
 Як в липні йшли під Бровами бої.

Пелюстку маку, вітре, принеси...
 Щоб внукам, як Євпан, лишити,
 Що і вони дорогу там знайшли,
 Де буде бій останній і великий...

..

Кріп Буряківець

З У С Т Р І Ч

Не сьогодні, завтра буде свято,
 Встане слава до Дніпрових хат,
 Ти марши безсмертників і м'яти,
 Гайдамаків виїдеш зустрічати.

Ти про брата в сотника спитаєш,
 Забринить воєцький сумно сміх.

Скільки друзів у живих немає,
 Не згадати у думках про всіх.

Пронесуться з танками обози,
 Заголосить у долині ліс.

Ти могилку свіжу при дорозі,
 Вгледівши, схвилюєшся до сліз.

На полоні зелень не пов'яне,
 Де воєцька запеклась кров.

Кажуть, тут спочив брат коханий,
 Що з боїв до дому не прийшов...

В О Я Ц Ь К І

Ж А Р Т И

У

С

М

І

Х

У С М І Х Н І Т Ь С Я

І

Т

Ь

С

Я

В О Я Ц Ь К І

Ж А Р Т И

.....

.....

.....

.....

ЗАМІСТЬ МАРШУ

Достойним Дивізійникам
Палкий, палкий привіт!
Дорога самотійника —
На схід, на схід!

Ще зможете, ще втрапите,
Держати рівний крок,
Не зовсім може "Рапідо",
То хоч у прискок.

І там де не добралися,
Селепків рать,
Москалика без жалісно
Почне ламать.

Пора кивати п'ятами
Чужим панам,
Дніпро разом з Карпатами,
Належить нам!

Не можемо не сміємо
На пічку йти,
Аж поки серце Києва,
Гризуть чорти!

Аж поки землю Галицьку
Гуцульський край,
Покладем під палицю
Займанських зграй!

Зберемо наші іскорки
В один пожар,
Не ложками не мисками,
Залізом в дар!

Подій прийдешніх візії,
життя не сон,
Ще залишки Дивізії,
Зростуть в мільйон!

І грізною лавіною,
Війнуть в похід,
Новою Україною,
Засяє Схід!

Іван Евентуальний.

ПОПАЛА КОСА НА КАМІНЬ

У Дивізії всім знаний
Майор Побігущий,..
Всюди бігав,шукав "шпарги"
Все непосидючий,...

Раз зайшов під порохівню
Стійку провіряє,
Хоче знати чи стійковий
Приписи всі знає.

-Що зробили б ви в момент цей,
Стрільця запитався,
Колиб я так із цигаркою
До вас наближався!?

-Відійти пана майора
Я буду просити,
Бо тут,біля порохівні
Не вільно курити.

-А якщо б я не послухав?
Запитав і хитро глянув.

-Тоді щераз я попрошу,
Голошу слухняно.

-А як і це не допоможе,
І я не відійду?
Що ви зробите в той час?
Знати я хотівби.

Стійковий подумав хвильку,
А далі озвався,
-Цього з вас пане майоре
Я б не сподівався.

Бо ви не є простий селеп,
Старшина штабовий,!
То ж знаєте краще мене
Всі приписи військові!

Микита Волокита.

"ПРИЗОНЕР"

H.H. Pimihi.

ПРИГОДА В БИТКОВІ

Як верталася з під Бродів
Група недобитків,
То в Карпатській Україні
Зайшла вона в Битків.

Командир тієї групи -
Хорунжий левицький,
Каже до стрільця одного
- Слухайте, Мокрицький!

Скочте там до тої кнайпи,
що стоїть похила,
І скажіть щоби вам дали
Добру склянку пива!

Стрілець скоро повернувся.
Всі замовкли з дива...
Шапка набік, в нього міна
Бадьоро - щаслива...

- Гей! Мокрицький! Деж те пиво?
Хорунжий питає.

- Що? Ви теж би ся напили?
Той відповідає.

""""""

"ДУРХШУС"

- Чи ти чув що Гриць Кирпатий
Дістав "дурхшус" в Гляйхенбергу?
Сам хвалився, - каже Никон
Стрівши друга зброї - Щербу.

- Плюнь йому в саміські очі,
хай не грає тут героя!
Легко тепер вихвалитись,
Як замовкла вже вся зброя...

- Таж він каже що це правда!
- Його правда як пух легка...
Від бика дістав він "дурхшус"
Як в бавора був за кнехта!...

Микита Волокита.

ВЛУЧНА ВІДПОВІДЬ

Стрілець Місько Макольондра
Федя Юшку запитав:

- За що то аж три медалі
Сотник на війні дістав.

- Я меркую, - Юшка каже,
За того що два вже мав.
І до того то ще й третій
Орден сотник наш дістав.

Як мав один то ще й другий
Потім він зафасував...
А той перший йому дали,
Бо ще жодного не мав...

...

Микита Волокита.

НА ТЕМУ ДНЯ

Кричав, клявся,
Розпинався,
Гура - патріот.
- Душу, тіло
Віддам сміло
За край, за народ!

- Гей земляче.
Небораче,
Чого кричиш так?
Досить цього! -
Так до нього
Промовив земляк.

- Свою душу
Й тіло-тушу
При собі держи
Краще нині
Тут кишені
Свої положи.

Землячисько,
Бідачисько.
Задрижав, як дід.
Мов камфора,
Зник він скоро
Й застиг за ним слід.

...

Мікі Сукензон.

Семен Доба

С К И Т А Л Ь Ц І

Свистить вітер за вікном
Мороз взірцем залягає,
Метелиця що аж жах
Снігом усе прикриває.

Мов безмежне море
Всю кругом біліє,
Тільки ліс, гора, село
Ген далеко видніє.

З бараків люди не виходять
Морозний вітрище віє,
Вколо печі посідавши
Кожий руки, ноги гріє.

І чого тут виходити
Зморозити вуха, пальці,
Нам нічого доглядати
Ми ж бо тут скитальці.

Коров, коней у нас немає
Друзі земляки не нарікайте,
Гонить вітер по бараках
Щільно дірки затикайте.

Сусідів провина в тому
Москалі нас пограбували,
Мимо того нам ще пощастило
Бо життя ми врятували.

Під крилами тієї демократії
Ливемо, гуляєм свobodно,
Маєм захист, спокій, волю
Харчують нас досить бідно.

Працею мозольних рук
Додаткові харчі заробляєм,
І сім'ю свою скитальську
Недостатньо, але відживляєм.

Говорять ми підвалинами
Миру, світового ще неабудували,
А скитальського питання
Ще далеко нерозв'язали.

За нас державнії мужі
Словесні перепалки мали,
Часто густо із досади
Об стіл п'ястуками ударяли.

Москалице Вишинський
Гнівno скреготав зубами,
Всіх заслати нас хотів
В Сибір, жити з медведями.

Вовкулака а не чоловік
В ООН, він засідає,
По скитальському питанні
Весь час "нет" викрикає.

"Ось вам воєнні провокатори
На родину неповертають,
Проти московської влади
Злобні вістки розпускають."

Невдалось йому переконати
На заході ще правда не вмерла
Мужньо пані Рузвельт
Справу скитальців поперла.

Ох казився Йоська Сталін
Як про вислід дізнався,
Слина текла йому з рота
Відпочити до Сочі подався.

Побільшив шпигунську сітку
Звелів у світ розіслати,
Скитальців "палиїв війни"
Конечно у руки піймати.

НКВД-ські місії по таборах
Заможне життя проповідали,
А ДП-сти браві хлопці
Гнилою капустою поздоровляли.

Щезайте кати кровопийці
Залишайте нас у спокою,
Ми прекрасно самі знаєм
Про життя в червоному раю.

Довго на власній шкурі
Блага раю ми переживали,
А мільйони нам подібним
Життям в Сибіру постраждали.

Свистить вітер за вікном
Сніговія на силі прибирає,
Бабуся з дідусем при печі
Старечі кості розгріває.

А що старенька, як думаєш
На жінку з під лоба моргає,
Кажуть Америка край чудес
Невжеж щастя наше там чекає?

Усміхнулася старенька бабуся
Зморшки на лиці задрожали,
Булоб краще, колиб ми ще
Вільної України діждали.

В Україні буде добра доволі
Лиш комуну геть прогнати,
Ти щоб вшкварив козачка
Я коломийки пішлаб танцювати.

Ми обоє вже старі гриби
Не знівись що такеє кажу,
Не знатиму нігде спокою
Як в Україні спочити не ляжу.

Світить сонце на чужині
Світить та чомусь не гріє,
Згадаєш рідну стороньку
Серденько душа радіє.

Степи у нас розлого широкі
Дніпро могутній, ревучий,
Хатина у вишневім садочку
Невтомно соловій співучий.

В печі вогонь палахкотів
А на дворі метелиця шаліла,
Дідусь закурив свою люльку
Бабуся вечірню молитву шепотіла.

Опівночі з вод Дніпра
Довгокосі русалки виходять,
Козаченьків по байраках
Ніжно попід руки водять.

Нігде в світі не знайдеш
Так чарівно пахучої природи,
Та молодичок чорнобрових
Струнки, хорошої уроди.

Личко білявеє, карії очі
Буйні коси по пояс сягають,
Станеш немов прикований
Як пісню кохання заспівають.

В скалі соснового лісу
Запорожці закляті зимують,
Опівночі при місячнім сяйві
Вправно на конях герцюють.

Літом знов в зеленім гаю
На поляні табір розкладають,
І своїх вороних коней
Коло берега балки попасають.

Їдуть вони з верху наказу
І голосу сурми до бою,
Одноставно з народом встати
За права, славу і волю.

І прийде час, заграють сурми
Громом гомін понесеться,
Пробудяться закованії
Дніпро, Славута усміхнеться.

Твоя правда, обізвався дідусь
Лише шаблею вузол розітнеш,
Не матимем спокою на чужині
Кажуть, сам від себе не втечеш

...
(Австрія 17.1.1949.)

З ДОТЕПІВ ПРО СЕЛЕПКА

- Сервус!! Гайовий!! Алеж ти змінився від часу, як ми бачились у Дивізії. Погрубшав, посивів, запустив вуса.

- Я не Гайовий.

- Що? І Гайовим вже не називаєшся?

..."...

- Бачите, Селепку, цей чоловік що он там іде, як приїхав до Австралії то мав лиш одну подерту сорочку, а тепер він має чотири мільйони...

- Ну і що він робить з чотирма мільйонами подертих сорочок?

..."...

- Пане Селепку, ви як бачу знаменитий танцюрист.

- О, будучи у Львові я працював прибиральником.

- Дійсно? А щож це має спільного з "бугі бугі"?

- О, ласкава пані, треба вміти по мистецьки сувати меблями.

..."...

- Селепку, не знаєш часом доброго ліку на ревматизм?

- Так, знаю! Треба щоденно натирати цитриною.

- Ц и т р и н о ю ?

- Так, цитриною. Я маю вже десять років ревматизм і досі - неживав інших ліків.

..."...

- Отже мій любий сину, я розповім тобі як то я воював у Дивізії проти москалів.

- А для чого тату була потрібна решта вояків?

..."...

- Чи ви пане можете сказати таку запальну промову щоб приїхала пожежна сторожа гасити полум'я?

- Можете співати таким пизьким басом, щоб слухаючи спів, - треба було сідати на підлогу?

..."...

- Ах Селепку, добре що ви прийшли. Цеж крайня пора.

- Невжеж пане докторе, вам вже так круто з готівкою?

..."...

- Ну і щось ти здобув під Бродами, хлопчино?

- Те саме пане що ви під Монте Касино.

..."...

Селепко прибувши до Австралії, опинився в глибині країни на безмежних степах. Побачивши стадо Кангурів, що стрибками віддалялись, вигукнув: "Уша, а глядіть тут як вони файно без команди жабки скачуть.

Селепку як почувається після їзди на ковбойському коні?
- О, я ніколи не сподівався що щось таке напхане травой може бути так твердим.

Селепка поставлено до рапорту. Сотник побачивши його заявив: "З тобою мені найбільше клопотів. Чи маєш щось сказати на своє оправдання?"

- Пане сотнику, я хочу сказати що я не завдав вам більше клопоту як ви завдали мені.

- Селепку, ти чому закриваєш очі як п'єш пиво?

- Бо лікар заборонив дивитись на щось сильнішого від води.

Д Р У К А Р С Ь К І " Ч О Р Т И К И "

Число. Р я д о к Написане. Повинно бути:
Сторінки: 3 верху. 3 низу: Пропущено.

3	13		прсягаю,	присягаю,
7	23		Льбівського,	Львівського,
8	4	...	шстою,	шостою,
12	1		і,	в,
16	9		оздувалися,	роздувалися,
16	11	..	партіно,	партійно -,
20	5	..	зовсіх,	зовсім,
21	16-17,	зовсі,		зовсім,
24	17,	..	Водимира,	Володимира,
26	24,	-----		покликано,
36	3,	..	секретар,	скарбник,
36	4,	...	скарбник,	секретар,
36	7-8,	..	величав,	величава,
43	9,	..	Перемогли,	Перемогли,
			" " " " "	

